БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 273 (8798)
НОЯБРИИН 19
СРЕДА
1958 он
Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

АРТОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГО

йгша оной ноябриин 12-то Комтическэ партиин Центральна тедэй Пленум болоһон байна. Пленум «1959—1965 онуудта Р-эй арадай ажахые хүгжөөхэ арита тоонууд» тухай КПСС-XI съезд дээрэ нүхэр Н. С. евой хэхэ элидхэлэй тезисүүпроект, «Ажабайдалтай һургуухолбоо барисаае бэхижүүлхэ, дотор арадай гэгээрэлые саань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй эй, СССР-эй Министрнүүдэй эй тезисүүдэй проект зүбшэн эд, бүримүһэн һайшаагаа.

үехэ Ленин багшын сэсэн мэрургаалые бэелүүлэн, түрэл имнай хараалһан түүхэтэ эдэ ентнүүдые бүхы совет арад, тоодо Бурят оронойнмай лшад айхабтар ехэ баяр баястайгаар угтаад, КПСС-эй ээтэбэшэ XXI съездын хүндэ бүгэдэ арадай социалистичеүрысөө бүри үргэнөөр дэлгээ байна. Республикымнай рияти, колхоз, совхозууд бомхи зургаануудта үнгэргэгдэйгаа суглаанууд дээрэ эдэ үүдые үргэнөөр зүбшэн хэлсэжалшад шэнэ шэнэ уялгануубана, арадай ажахые хүгжөөлоон жэлэй түсэб амжалтаар дүүргэхын түлөө эрид тэмсэхэбди гэжэ нэгэн хүн эр мэдүүлнэ.

—1965 онуудта СССР-эй ара. жахые хүгжөөхэ даабарита уд ажахын болон политическэ хэ удхашанартай.

оммунистическэ партияа тойнягтаар жагсаһан совет өөрынгөө хүгжэлтын шэнэ, ла үедэ—коммунистическэ обые бүрин түгэс байгуулдэ манай ороной дамжан орога олгохоор—тиимэ асари ехэ алтануудые бэелүүлһэн, тиимэ бжэлтэ туйлаһан байна гээоммунизмын материально-техэ базые али бүхы талаһаань улха, манай Эхэ ороной экоеска болон өөрыгөө хамгаалүсые улам саашадань бэхиэ, тиихэтээ хамта, совет улам ургажа байгаа матена болон оюун ухаанай эрилүсэд дүүрэнээр хангаха ябаэ үеын гол зорилгонууд ю юм. Энэ хадаа капиталистидэлхэйтэй хэгдэхэ мүрысөөшиидхэхы үе болохо. Гаргагпродукциин хүн бүхэндэ хүрталаар үлэмжэ хүгжэнги каистическэ оронуудые хүсөөд, гараха гэһэн түүхэтэ зорилэл энэ үедэ бодото дээрээ эгдэхэ ёһотой. Энэ зорилгын лтатайгаар шиидхэгдэхэ байь Коммунистическэ партибүхы совет араднай бүрин этигэн найдажа байна»,—гээ тезисүүд соо хэлэгдэнэ.

ммунизм байгуулха хэрэг олон он арад зоной эдэбхи үүсхэл түгэс ажал-ябуулга мүн болоно. Совет арад долоон жэлэй агууехэ түсэб бэелүүлхэ хэрэгые өөһэдымнай түрэл, нангин хэрэг гэжэ хүлеэн абаад, эдэбхи хэшээлтэйгээр, эршэ зоригтойгоор ажаллажа байна.

Мүнөө үедэ партийна, советскэ, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай үмэнэ ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, тэдэнэр улад зоной дунда ябуулдаг эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэреэ тодорхой һайнаар эрхилхэ, ажахы болон соёл культурые хүтэлбэрилхэ арга методүүдээ эрид һайжаруулха ёһотой. КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, тэдэнэй туйлай ехэ удхашанарые хүдэлмэришэн, колхозник, алба хаагша бүхэндэ тоб байса ойлгуулхын тула партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бүхы формо, методүүдые хэрэглэхэ уялгатай. Энэ талаар ажалшадай дунда лекци, элидхэл олоор уншуулха, саг үргэлжэ хөөрэлдөө үнгэргэхэ, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ тон шухала. Тиимэһээ манай пропагандист, агитаторнуудай үүргэ, харюусалгань хэзээ хэзээнэйхиһээ дээшэлжэ, тэдэнэр ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагшадай түрүү зэргэдэ жагсаха зэргэтэй.

«1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ хэгдэхэ элидхэлэй тезисүүд, мүн «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай» тезисүүдые арад зондо гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри саг зуурын хэрэг бэшэ, харин партийна организацинуудай үдэр бүриин гол анхаралда байха асуудал мүн болоно. Тиимэһээ ниитэ-политическэ хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинан шалгаха, энэ хэрэгтэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые олоор, эдэбхитэйгээр хабаадуулха зорилго мүн лэ парторганизацинуудай урда табигдана.

КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй дүнгүүд тушаа политическэ хүдэлмэри дэлгэрүүлхэдээ аймаг, предприяти, колхоз, совхоз, РТС бүхэнэй бэелүүлжэ байгаа зорилгонуудтай нягтаар холбон ябуулха шухала. Партиин XXI съездые ажалай эрхим һайн бэлэгүүдээр угтахын түлөө хүдэлмэришэн бүхэниие бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулжа, 1958 оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, соёл культурые саашадань һалбаран бадаруулха хэрэгтэ арад зониие элсүүлхэ гээшэ политическэ хүдэлмэридэ гол шухала һуури эзэлхэ ёһотой.

„Улаан пулаадхан“

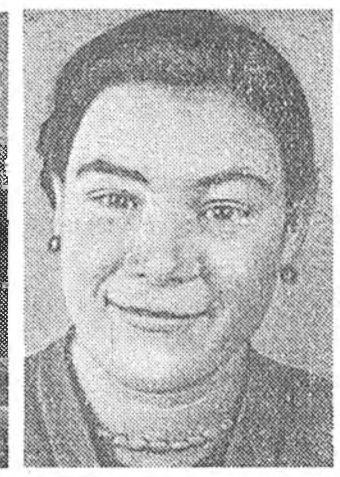
элмэришэн, таряашан эмэгүлэй Бүхэроссин нэгэдэхи ын нээгдэһэнһээ хойшо 40 жэй гүйсэбэ. Тэрэ съезд 1918 ноябриин 16-һаа 21 хүрэтэр зада болоһон юм.

гайхамшагта ойдо зорюулагвечер Журналистын цента байшанда болобо. «Советженщина» журналай редакци вечерые эмхидхээ. Түүхэтэ дэ хабаадагшад, хуушанай эй коммунистнар, урдань эхэүдэй таһагуудые даагшад байүнүүд «Улаан пулаадхан» гэрэтэй энэ вечертэ сугларaa. нэрнүүдэй нэгэдэхи съезд В. И. Ленин үгэ хэлэһэн юм. эволюциин амжалта хадаа тэрээндэ эхэнэрнүүдэй хэды шэнээн хабаадаһанһаа дулдыдаха байна гэжэ Ленинэй хэлэһэн үгэ бидэнэртэ захяа һургаал болоо һэн. Эдэ үгэнүүд мүнөөшье, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб тухай Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые бүхы оронойнмай зүбшэн хэлсэжэ байһан мартагдашагүй үдэрнүүдтэ урагшамнай хүтэлнэ. Ленинэй уридшалан хараһан зүйлнүүд эдэ тезисүүд соо эли тодоор харагдана,—гэжэ эхэнэрнүүдэй 1-дэхи съездэ хабаадаһан А. В. Артюхина хэлэбэ.

Съездэ хабаадаһан Н. Я. Янсон, Н. М. Сухарева-Клочко гэгшэд үгэ хэлээ. Үнинэй эхэнэр коммунистнарые эдир пионернүүд амаршалаа.

Ноябрь—декабрь—январь һарануудта ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 700 ЛИТР ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСӨӨ ДЭЛГЭРҮҮЛЭЭ!

М. Л. ВЛАСОВА. С. Я. ЯКОВЛЕВ. Т. Ф. КАЗАЗАЕВА. Л. А. СТЕПАНОВА.

Республикын колхоз болон совхозуудай бүхы һаалишадта Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхидой хандаһан бэшэг

Советскэ Союзэй Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездые Эхэ оромнай угтажа байна. Энэ съезд дээрэ 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ, Эхэ оронойнмай коммунизмда орохо дэбжэлтые харуулһан даабарита тоонууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна. Ерэхэ долоон жэлэй туршада арадаймнай ажахын айхабтар ехээр хүгжэхэеэ байһаниие арад зоной зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүд элеэр харуулна.

Манай арад түмэнэй һанал бодолые, эрилтые гүнзэгыгөөр харуулһан, КПСС-эй XXI съезд дээрэ Н С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой бүхы гэшүүд совет арадтаяа хамта һайшаажа байна. 1959 — 1965 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудтай танилсаха зуураа, бидэнэр хамтынгаа ажалда, тэрэ тоодо мал ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа, түрэл Коммунистическэ партиингаа съездые угтахаар шиидэһэн байнабди. Колхознай городто дүтэ байһан туладаа эгээн түрүүн һү һаалгые дээшэлүүлхэ зорилготой. Манай артель Улан-Удэ болон республикын бусад городуудай ажалшадта һү ехээр үгэжэ шадаха байна.

Аймагуудай болон республикын колхозуудай фермэнүүд хоорондын мүрысөөндэ манай һүнэйтоварна фермэ түрүүлэн ябажа байнхай. Байгша оной арбан һарада колхознай үнеэн бүриһөө 2081 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһээ һү һаалгаяа 200 килограммаар дээшэлүүлээ. Һаалишадай, мал адуулагшадай, бүхы малшадай оролдолгын хүсөөр колхознай гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ. Арба һарын туршада гүрэндэ түсэбһөө гадуур 756 центнер һүн худалдагдаа. Һү худалдалга үргэлжэлһөөр.

Һү абалгые зарим тэдыгээр дээшэлүүлһэн, малай ашаг шэмые ехэдхэһэн ушар хадаа нэн түрүүн колхозой малшадай үсэд шангаар ажаллаһанай аша үрэ мүн. Манай һаалишад, мал адуулагшад болон тугалшад үнэн сэхээр, үсэд нэтэрүүгээр ажалладаг. Артелиин эрхим һаалишад Т. Ф. Казазаева, А. В. Борисова, С. С. Зайцева, А. С. Емельянова, М. Л. Власова гэгшэд арба һарын туршада үнеэн бүриһөө 2100—2400 литр һү һааһан байха юм. Манай колхозой 13 һаалишад аймаг соогоо дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябадаг.

Тиигэбэшье туйлаһанаараа бидэ һанаагаа амарнагүйбди. Хэрбээ малаа һайнаар эдеэлүүлээд, харууһалаад, зоотехническэ наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үдэр бүриингөө хүдэлмэридэ хэрэглэжэ шадаа һаа, һү бүри ехээр һаажа болохо юм. Доторойнгоо арга боломжонуудые хаража үзөөд, КПСС-эй XXI съездые һү бүри ехээр һаажа угтаха гэжэ шиидээбди. Тоолоод үзэхэдэ, партиин съездын нээгдэтэр үнеэн бүриһөө 700 литр һүн һаагдаха байна. Тэрэ тоодо ноябрьда 200 литр, декабрьда 240 литр, январьда 260 литр һаагдаха юм.

Арга боломжонуудаа бүхы талаһаань хаража үзөөд, шэнэ 1959 ондо үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һааха гү, али энэ жэлэйхиһээ 500 литрээр ехые һааха гэжэ шиидээбди. Үбэлжэлгын үедэ үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүдһээ бага бэшэ һү һааха зорилготойбди.

Үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлхын тула һайн тэжээл хэрэгтэй гэжэ бидэндэ мэдээжэ. Мүнөө жэл колхознай силос, үбһэ нилээд ехээр бэлэдхээ. Мүн тэжээлэй корнеплод — турнепс бии. Бүхы һолоомоёо поли дээрэһээ суглуулжа, соможо абаһан байнабди. Энэмнай тэжээлдэ нилээд ехэ нэмэри болохо байна. Байгша ондо үнеэдэй шэнэ байра ашаглалгада үгтэхэнь, мүн тэжээлые уридшалан буйлуулха, малые бүлеэн уһаар хангаха хүдэлмэри эмхидхэгдэнэ.

Бэе дээрээ иимэ ехэ уялга даажа абаха зуураа, үбэлжэлгын түрүүшын гурбан һарада үнеэн бүриһөө 700 литр һү һаажа, ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 3000 литр хүрэтэр һү абахын түлөө мүрысэхые республикынгаа бүхы һаалишад, мал адуулагшад болон тугалшадые бидэнэр уряалнабди. Тиимын тула фермэ бүхэндэ үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаахын түлөө оролдохо бологдоно. Манай энэ уряае республикын бүхы малшад дэмжэхэ бээз гэжэ найданабди. Нүхэдүүд, 1959 ониие —долоон жэлэй түрүүшын жэлые—ажалай шэнэ амжалтаар алдаршуулхын түлөө мүрысэе!

Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшадай даабаряар: Е. Власова—һаалишан, Ф. Яковлева—һаалишан, Т. Казазаева—һаалишан, С. Яковлев—фермые даагша, А. Власова—һаалишан, А. Борисова—һаалишан, И. Болонев—колхозой түрүүлэгшэ. Т. Власов — колхозой партийна организациин секретарь.

***

Үнеэн бүриһөө сүүдхэдэә 8—9 литр һү һаажа, партиин XXI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр тус бүриһөөнь 700 литр һааха гэһэн Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай энэ үүсхэлые КПСС-эй Бурядай обком һайшааба.

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

КПСС-ЭЙ ЦК-ГЭЙ НОЯБРИИН ПЛЕНУМЭЙ БАТАЛАН АБАҺАН ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ БҮГЭДЭ АРАДАЙ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭДЭ ПРОФСОЮЗУУДАЙ ХАБААДАЛСАХА ТУХАЙ

«1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые, «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ, орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдэй проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ профсоюзуудай хабаадаха тухай» тогтоол ВЦСПС-эй Президиум батала абаа.

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудай, мүн арадай гэгээрэлые шэнэдхэн табиха хэмжээнүүдэй политическэ ехэ удхашанартай байһые хараадаа абан, хүдэлмэришэн ангиин ниитын организаци бологшо профессиональна союзууд КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй батала абаһан документнүүдые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

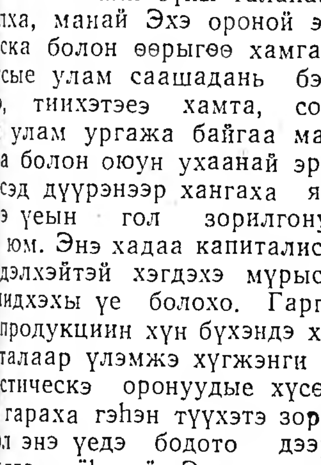
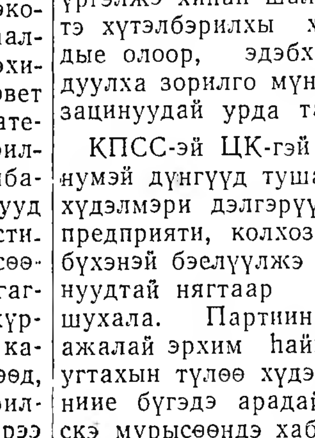
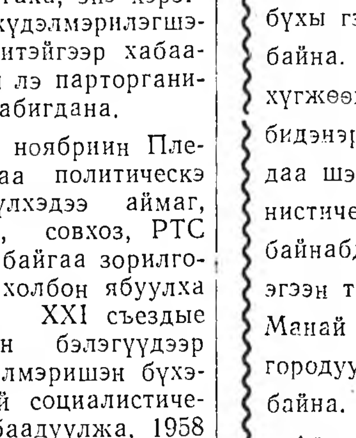
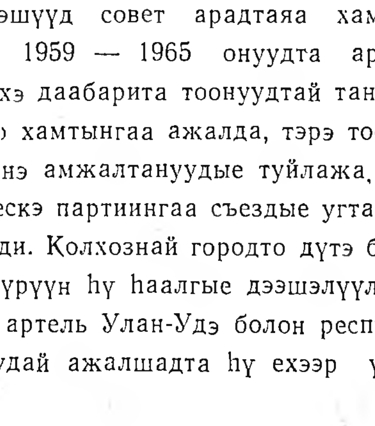
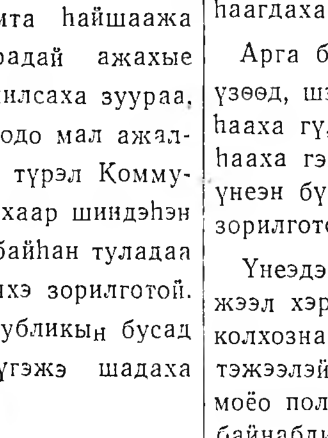
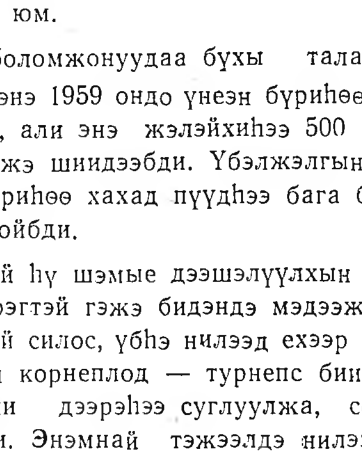
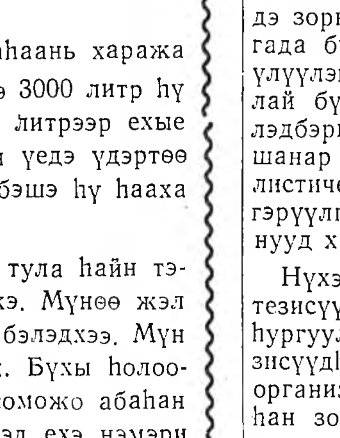
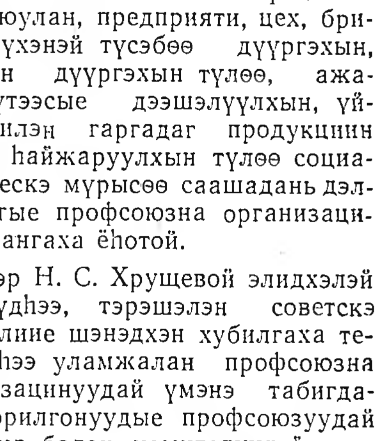
СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдэй проектые, арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тезисүүдэй проектые хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда үргэнөөр тайлбарилха, зүбшэн хэлсүүлхэ хүдэлмэри бүхы предприятинуудта, барилгануудта, совхоз, РТС-үүдтэ, эмхи зургаануудта, һуралсалай газарнуудта эмхидхэхыень профсоюзуудай соведүүдые, центральна, республикын, хизаарай, областиин, фабрика, заводуудай комитедүүд болон месткомуудые ВЦСПС-эй Президиум уялгалаа.

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ зорюулан, предприяти, цех, бригада бүхэнэй түсэбөө дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин шанар һайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөө саашадань дэлгэрүүлгые профсоюзна организацинууд хангаха ёһотой.

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдһээ, тэрэшэлэн советскэ һургуулиие шэнэдхэн хубилгаха тезисүүдһээ уламжалан профсоюзна организацинуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые профсоюзуудай соведүүд болон комитедүүдэй пленумүүд дээрэ, мүн профсоюзна эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхыень профсоюзуудай соведүүд, центральна комитедүүдтэ ВЦСПС-эй Президиум дурадхаба.

Профсоюзна организацинууд, тэдэнэй соёл культурын эмхи зургаанууд хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда эдэ документнүүдые үргэнөөр тайлбарилха ёһотой гэжэ тогтоол соо саашадаа хэлэгдэнэ. Долоон жэлэй түсэбэй даабарита тоонуудай проектые, тэрэшэлэн орон дотор арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай тезисүүдые тайлбарилхын тулада культурын зургаануудта выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ, лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд хэгдэхэ ёһотой.

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай коллективүүдэй үйлэдбэриин тодорхой зорилгонуудые, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй батала абаһан документнүүдһээ уламжалан табигдаһан зорилгонуудые заатагүй дүүргэлгэдэ ажалшадые элсүүлэн эмхидхэхэ ябадалтай холбоотойгоор өөрынгөө хүмүүжүүлгын, культурно-ниитын бүхы хүдэлмэриие профсоюзууд ябуулха зэргэтэй.

А. Е. ВЛАСОВА. А. П. БОРИСОВА. Ф. А. ЯКОВЛЕВА. А. С. ЕМЕЛЬЯНОВА. А. В. БОРИСОВА. Л. П. ВЛАСОВА. С. С. ЗАЙЦЕВА. Е. П. ВЛАСОВА.

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛХА АГУУЕХЭ ЗОРИЛГОНУУД

☆ ☆

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые бүхы ороноймнай ажалшад халуун зүрхэнһөө һайшаан угтажа, гэрэлтэ һайхан ерээдүй—коммунизм байгуулгын гайхамшагта ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр тэмсэхэбди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Ажахымнай улам түргэнөөр хүгжэхэ

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ парти, правительствомнай угаа ехэ анхарал оролдолго гаргажа байна. Энээниие манай колхозой жэшээ дээрэ абажа харахада тон эли тодо болоно. Урда жэлнүүдтэ колхознай аймаг дотороо эгээл гээгдэнги колхоз байһан юм. Артелиимнай арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Тиигэжэ мал ажал, тараан ажахыһаа тон бага олзо доход абтадаг, колхознигуудай ажалта үдэртэ багашаг мүнгэн хубаагдадаг байгаа.

Мүнөө колхознай машина, техникэ абаад, ажахыгаа улам саашань хүгжөөхэ хүсэд арга боломжотой болонхой, нилээд амжалта туйлажа байна. Байгша ондо механизаторнууднай оролдосотойгоор ажаллажа, ороohо тарянай муу бэшэ ургаса ургуулаа. Мал ажалай ашаг шэмэ горьтойгоор дээшэлээ. Үнгэрһэн арбан һарын туршада үнеэн бүриһөө 1340 литр һүн һаагдаа. Энэмнай нёдондоной энэ үеынхиһээ үнеэн бүриин 380 литр ехэ болоно. Ноохо абалга 80 центнерээр ехэ болоо гэхэ гү, али хонин бүриһөө 4 килограмм 300 грамм шахуу ноохон хайшалагдаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозоймнай гэшүүд партиин ЦК-гэй ноябриин 12-то болоhон Пленумэй тогтоолнуудые халуунаар дэмжэжэ байна. 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд соо асари ехэ түсэбүүд хараалагдана. Оронойнгоо промышленность, хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ удха шанартай тогтоолнуудые парти, правительствомнай һүүлэй жэлнүүдтэ гаргана. Эдэнь колхозоймнай ажахын хүгжэлтэдэ аша туһа ехээр хүргэнэ. Хэрбээ манай колхоз 1958 ондо хамта 2 миллион 200 мянган түхэриг олзо доход абаһан һаа, 1959 ондо 3 миллионһоо үлүү олзо доход оруулха байна. Мүнөө жэлдэ ноохо тушаалгаһаа 1 миллион 116 мянган түхэриг олзо абаабди. Тиихэдэ үнгэрһэн арба һарын туршада һү, мяха гүрэндэ худалдажа, 800 гаран мянган түхэригэй олзо оруулагдаа. Мүнөө колхознай һү тушааха жэлэйнгээ даабари үни дүүргэээд, түсэбһөө гадуур тушаажа байна.

Малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар тезисүүд соо тон ехэ зорилго табигдана гээшэ. Саашадаа малайнгаа үүлтэрые һайжаруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө оролдохо ёһотойбди. Мүнөө колхоздомнай үбһэ тэжээл үшөөл багаар абтана. Сабшалангайнгаа газарые һайнаар уhалжа, һайнаар утэгжүүлжэ, үбһэ ногооной ургасые 1,5—2 дахин ехэдхэхэ зорилго табигдана. Ороохо тарянай, мүн тэжээлэй культурануудай ургаса дээшэлүүлхын, ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулхын тула ехэ юумэн хэгдэхэ.

Ойрын жэлнүүдтэ малай байрануудые олоор бариха тон шухала. Энэ жэлэй турша соо манай колхоздо үхэрэй хоёр байра, хурьгадай гурбан байра шэнээр баригдаа. Гадна 10 гаран байра һэльбэн заһагдаа. Гэбэшье малаймнай байранууд үсөөдэжэ, эрилтыемнай хангаагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ ойрын хоёр — гурбан жэлэй туршада ниитымнай мал һайн байраар хүсэд хангагдаха ёһотой.

Колхозоймнай гэшүүд партиин XXI съездые угтуулан ажалай шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхой. Колхозоймнай хонишод өөһэдынгөө хүсөөр 3500 центнер үбһэ бэлдэжэ абаһан юм. Тиихэдэ һаалиин гүүртынхид 1800 центнер үбһэ бэлдэнхэй. Үбэлжэлгын үедэ адуу малаа нэгэшье толгой гарзалуулангүй, тобир тарганаар ондо оруулхын түлөө малшаднай оролдожо байна.

Мүнөө түл абалгын харюусалгатай үе боложо байна. Манай колхоз ноябрь—декабрь һарада 1000 гаран хурьга абаха юм. Тиигэбэл 100 эхэ хонин бүриһөө 140-һөө үсөөн бэшэ хурьгад абтаха болоно. Түл абалгаяа хонишод һайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа байнхай.

Партиин ЦК-гэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй харюуда, КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, манай колхозойхид ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

Ц. Семенов, Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой түрүүлэгшэ.

Эхэ оромнай улам һалбараг лэ!

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудай хэблэлдэ гараһые мэдэхэдээ ехээр баясаад, урма зоригтойгоор ажаллажа байна. Заводой агитаторнууд энэ үедэ цехүүдэй халаан, бригада бүхэнэй хүдэлмэришэдые партиин XXI съезд дээрэ даабарита тоонуудаар нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдтэй танилсуулна.

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгөөр партиин XXI съездын табиха зорилгонуудые бэелүүлээд байхада манай Эхэ орон танигдашагүй болотороо һалбаран бадарха, ажалшадай байдал улам һайжарха байна гэжэ мэдэхэдээ, заводоймнай хүдэлмэришэд ехээр баясана. Эхэ орондоо коммунизм байгуулхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсахаар бэлэн байһанаа заводой хүдэлмэришэд нэгэн дуугаар мэдүүлнэ. Заводой мастер нүхэр Ф. Власов иигэжэ хэлэбэ:

— Манай Эхэ орон партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, промышленность, хүдөө ажахы, культураяа хүгжөөлгөөр, арадайнгаа байдалые һайжаруулгаар элитэ ехэ амжалта туйлаба. Энэ үе соо заводоймнай продукци 1,5 дахин ехээр гаргагдадаг болоо. Ерэхэ жэлнүүдэй туршада манай ороной улам түргэнөөр һалбаран бадархаяа байһые мэдэхэдээ, бии бүхы хүсөөрөө, эршэ зоригтойгоор ажаллаха дуран хүрэнэ.

Модо хюрөөдэдэг цехын хүдэлмэришэн, коммунист нүхэр Д. Суханов агитаторнуудтай хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлэбэ:

— Арад зонойнгоо ажаһуудалые улам һайжаруулхын тула манай түрэл Коммунистическэ парти, Советскэ правительство бүхы хүсэеэ гаргана. Энээниень һаяхан толилогдоһон даабарита тоонууд элеэр харуулна. Совет хүнэй ажабайдалые улам һайжаруулхын түлөө парти, правительствынгаа оролдожо байһанайнь харюуда бидэнэр бүри эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллахабди.

Д. Аюшеев.

☆ ☆ ☆

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдтэй Улан-Удэ городой барилгашад айхабтар ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр танилсажа байна. **Зураг дээрэ:** «Бурстрой» трестын нэгэдэхи барилгын управлениин мастер В. Е. Шурыгина штукатуршадтай хамтадаа газетэ уншажа байна.

Ф. Сорокиной фото.

Шэнэ уялгануудые абана

ЯРУУНА. **(Телефоноор абтаба).** 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые аймагай ажалшад угаа ехэ баяртайгаар угтажа, һонирхолтойгоор танилсажа байна. Аймагай колхоз, совхоз, промышленна предприяти, эмхи зургаануудаар 300 шахуу агитаторнууд эдэ тезисүүдээр ажалшадай дунда хөөрэлдөө, хамтаараа уншалга хэжэ эхилээ.

«Путь социализма» колхоздо (парторганизациин секретарь нүхэр Бахалаев) нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүд ажалай болон политическэ ехэхэн дэбжэлтэ үүсхэбэ. Эндэхи һаалишад, хонишод тезисүүдтэй танилсажа байхадаа, түрэл партиингаа хараалһан агууехэ түсэбүүдээр омогорхон, урма баяртайгаар ажаллана.

— Ерэхэ долоон жэлдэ хараалагдаһан түсэбүүдые дүүргэхэдээ манай орон бүри ехэ хүсэтэй, арад зоной ажабайдал бүри баян болохо байна. Золтой, жаргалтай үедэ ажаһуудаа баярланабди, ажалдаа шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэхэбди,—гэжэ залуу һаалишан Цыжип Гармаева мэдүүлнэ.—Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1900 литр һү һааха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй XXI съездые угтаха хүсэлэнтэйб.

Мүнөө нүхэр Гармаева 1700 гаран литр һү һаагаад байна.

Мүн тус колхозой бусадшье һаалишад Н. Бадмаева, Ц-Д. Бадмаева, Ц. Эрдынеева гэгшэд партиин XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, шэн габьяатайгаар ажаллажа байна.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ, арадай ажабайдал һайжаруулха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхаар бэлэн байһанаа Яруунын загаһашадшье нэгэн дуугаар мэдүүлнэ. Яруунын нуурнуудаар мүльһэн доролоо загаһа барилга түлэг дундаа ябажа байна. Мүнөө үедэ 2000 центнер шахуу һайн шанартай загаһан гүрэндэ тушаагданхай. Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдтэй танилсаад байхадаа, эндэхи загаһашад загаһа бариха жэлэйнгээ түсэб декабриин 21 болотор дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хэдэн зуун пүүд загаһа гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэбэ.

Ц. Дандаров.

Хүгжэлтөөрөө хүн бүхэн омогорхоно

Он жэлэй ошохо бүри совет арад зоной ажаһуудал һайжарна, эрдэм гэгээрэл улам хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ. Энээниие бидэ колхознигууд өөһэдынгөө ажаһуудал дээрэһээ элеэр харанабди.

Хоёр-гурбан жэлэй урда тээ манай Алтай нютагта оройдоол 4—5 гэр байдаг һэн. Харин мүнөө үедэ эндэмнай болбосон түхэлтэй һуурин, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой центр шэнээр тогтонхой. Колхознигуудай хоёр зуу гаран гэрнүүд заһабарилагдан табигдаа, шэнээр баригдаа. Больница, сельмаг, почто гэхэ мэтэ зургаануудай байшангууд бодхоогдоо. Колхознай электростанци, автомашинын гараж, мастерской, үнеэдэй типовой байрануудые шулуугаар бүтээгээ.

Колхозоймнай баялиг жэлһээ жэлдэ ургана, колхознигуудай олзо доход дээшэлнэ. Ерэхэ жэлдэ колхознигуудай ажалай түлөөһые мүнгөөр сэхэ түлэхэ тухай хэлсэжэ байнабди. Тиигэжэ бригада, фермэ бүхэн ажахын тоосоондо оруулагдахаар хараалагдана.

Эдэ үдэрнүүдтэ КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые абаад, тэрээнтэй танилсажа байнабди. Ойрын долоон жэлэй туршада Эхэ оронойнгоо ямар ехэ илалта туйлахаяа байһые тэндэ харуулагдаһан тоо баримтанууд дээрэһээ ойлгохоор байна. Орон доторoo коммунизм байгуулха арюун нангин хэрэгые бэелүүлхэеэ байһандаа совет хүн бүхэн омогорхоно. Би гуша гаран жэлдэ түмэршэ дарханаар хүдэлжэ байнаб. Эхэ оронойнгоо урда иимэ ехэ түсэб зорилго түрэл партиингаа хараалжа байхада, үшөөл олон жэлдэ хамтынгаа ажал дээрэ үнэн шударгыгаар хүдэлхэ зориг түрэнэ.

Р. Доржиев, колхозой түмэршэ дархан.

Кударын аймаг.

Оёдолшодой магтаалта ажал

Ужам һаруул оёдолой цех. Эндэ ороходо аятай зохидоор оёгдоһон багашуулай ехэ, багашье пальтонуудай жэрысэ үлгөөтэй байхань харагдадаг. «Победа» артелиин оёдолшод байгша оной хоёрдохи хахадһаа эхилжэ үхибүүдэй хубсаһа оёдог болоһон юм.

Манай цехын нэгэ бригада артель соогоо эгээн түрүүлэн үхибүүдэй гадар хубсаһа оёхо даалгабари абаһан юм,—гээд юһэдэхи цехые даагша Зинаида Яковлевна Баудер омогтойхоноор хөөрэнэ.—Тиин бидэнэр энэ харюусалгатай даалгабариие хэндэ, ямар оёдолшондо үгэхэ тухайгаа зүбшөөд, түрүү оёдолшодой нэгэн—Клавдия Семеновна Налетовада даалгаһан байгаабди,—гэжэ Баудер нэмээбэ.

Нүхэр Налетова энэ харюусалгатай даабаряа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө үдэр бүри оролдосотойгоор ажаллаа. Нүхэр Налетова даабари абаһан түрүүшынгээ һарада яһала ехэ амжалта туйлажа, һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Тиигэжэ Клавдия Семеновнагай уран гараар оёгдоһон багашуулай пальтонууд городоймнай магазинуудта наймаалагдадаг болоо. Мүнөө нүхэр Налетова түрэл партиингаа XXI съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын, мүн республикынгаа бишыхан граждaнинуудта тааруу зохид, шанар һайнтай гадар хубсаһа оёжо үгэхын түлөө оролдон, халаан, һара бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэжэ, нүхэдэйнгөө дунда суурхана.

Ажалшадай эрилтэ, гуйлтые гүйсэд хангажа, бишыхан үхибүүдэй хубсаһа олоор оёжо гаргахын зорилгоор артелиин дирекци, партийна организаци хоёр оёдолшониие нэмэжэ табиһан байна. Мүнөө оёдолшод А. Абашинова, Е. Бессмертных гэгшэд багашуулай хубсаһа гоё һайханаар оёхоһоо гадна, һургуулиин үхибүүдэй үмдэхэ тусхай формо оёдог болоо. Оёдолшон Евдокия Лазаревна Бессмертных багашуулай, мүн һургуулиин наһанай үхибүүдэй үмдэхэ хубсаһа оёжо, горьтой амжалта туйлаа. Энэ нүхэрнай найман һарын туршада жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ, магтаалда хүртэһэн байна.

Тэрэшэлэн табадахи цехын оёдолшод 10 һарынгаа түсэбые 127 процент дүүргэжэ, артелиин цехүүдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ. Тиигэжэ энэ цехынхид артелиингээ дирекци, партийна организациин дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байха юм. Ажалдаа дүршэһэн нүхэр Ф. Калашникова тус цехые хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Калашникова энэ оной январь һарада оёдолшодой гурба һарын курсада һурахаар Новосибирск город эльгээгдэһэн байгаа.

Байгша оной март һарада Фаина Тихоновнагай тэндэһээ бусажа ерэхэдэнь, артелиин дирекци тэрэниие табадахи цех даагшаар томилһон юм. Нүхэр Калашникова хүндэтэйшье, харюусалгатайшье энэ ажалдаа хамаг хүсэ шадалаа элсүүлжэ, даажа байһан цехээ богонихон сагай хугасаа соо гээгдэлһээнь гаргажа шадаа.

«Гээгдэлһээ хайшан гээд гарабат?» гэһэн асуудалда нүхэр Калашникова иигэжэ харюусана:

Нэн түрүүн һара, квартал, мүн бүхэли жэл соо даабаряа дүүргэхын тула юунэй хэгдэхэ байһые артелиингээ хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэн хэлсэһэн, оёдолшодойнгоо дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн, ажалдаа шэнэ арга нэбтэрүүлдэг болоһон байнабди.

Эдэ бүгэдын ашаар оёдолшоднай үдэрһөө үдэртэ даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг болоо һэн.

Алдарта партиингаа ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ зорюулагдан дэлгэрһэн мүрысөөндэ нүхэд Гаськова, Упханова, Липунова, Гусева, Орлова, Манзаракшаева болон бусад онсо шалгаржа, магтаалда, шанда хүртэһэн байна. Энээнһээ гадна, артелиин үнинэй оёдолшод Прокопьева, Мясникова гэгшэд ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байнхай. Тиихэдэ Елизавета Ивановна Прокопьева һайн амжалта туйлаһанайнгаа ашаар партиин Советскэ райкомой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байна. Мүн нүхэд Тармаева, Борисова, Стрепунина гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид ажалай эрхим амжалта туйлана. Мүнөө эдэ оёдолшод бригада бригадаараа ондо ондоо ажал хэдэг болоходоо, бүри үндэр амжалта туйлана. Иимэ аргын ашаар эдэнэр хэһэн ажалдаа голодһо гаргахаяа болиһон, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг болоһон байха юм.

— Шэнэ жэлһээ иимэ арга бүхы цехүүдтэ хэрэглэхэ зорилготойбди. Түсэбнай дүүрэхэнь дүтэлөө,—гэжэ тус артелиин партийна организациин секретарь нүхэр Меранкульева хөөрэнэ.

Артелиин бүхы цехүүдэй оёдолшод партиин XXI съездын хүндэлэлдэ зорюулжа, жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 20-доор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 300 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ уялга абаһан байгаа. Мүнөө эдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө эршэ зоригтойгоор ажаллажа байнхай.

1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудай хэблэлдэ толилогдоходонь, эндэхи оёдолшод һайшаан дэмжэээд, зүбшэн хэлсэжэ байна. Оёдолой шанарые һайжаруулха тухай даабарита тоонууд дотор хэлэгдэнэ. Энээниень оёдолшод хараадаа абажа, бүхы хүсэеэ элсүүлхээр зоригжонхой.

Б. Цыремпилов.

☆

Гайхамшаг хубилалта

СТАЛИНГРАД, ноябриин 1[illegible] (ТАСС). Герой-городой ажалша[illegible] «Ажабайдалтай һургуулиин холбо[illegible] барисаае бэхижүүлхэ, орон дото[illegible] арадай гэгээрэлые саашадань хү[illegible]жөөхэ тухай» КПСС-эй Централь[illegible] Комитедэй, СССР-эй Министрну[illegible]дэй Советэй тезисүүдтэй ехэ һони[illegible]холтойгоор танилсажа байна.

— Арадай гэгээрэлэй систем[illegible] хэгдэхэ энэ хубилалтые бидэн[illegible] үнинһөө хойшо хүлеэжэ байгааб[illegible] —гэжэ В. И. Ленинэй нэрэмжэ[illegible] 9-дэхи дунда һургуулиин дирек[illegible] И. П. Сорокин хэлэбэ.— Һурагш[illegible] теоретическэ талаараа дунда һу[illegible]гуулиие һайнаар дүүргэбэшье, ол[illegible] ушарта олоһон эрдэмэй бол[illegible] ажал дээрэ хэрэглэжэ шададаг[illegible] байгаа.

Мүнөө тад ондоо болохонь гээш[illegible] Юуб гэхэдэ, энээнһээ хойшо һура[illegible] сал ажабайдалтай нягта холбоот[illegible] болохонь. Энээниие бэелүүлхэ бү[illegible] арга боломжо бии. Жэшээнь, мана[illegible] һургуулида һайн түхеэрэлгэтэй сле[illegible]сарьна, модоной дарханай масте[illegible]скойнууд, машина бүтээлгын, элек[illegible]ротехникын кабинедүүд бии. Бидэ[illegible]нэр үйлэдбэритэй холбоо барисаа[illegible]гаа үргэдхэжэ эхилээбди.

ГорОНО-е даагша М. В. Золота[illegible]рев иигэжэ хэлэбэ:

— Заводууд, фабриканууд, кол[illegible]хозууд болон совхозуудтай һургу[illegible]линуудай холбооe бэхижүүлхын т[illegible]ла Сталинградта ехэ юумэ хэгдэ[illegible] Һүүлэй үедэ һургуули бүхэндэ за[illegible]дэб мастерскойнууд байгуулагда[illegible] Тиихэдэ олон дунда һургуулинуу[illegible]дай ахалагша классуудай һурагша[illegible] «Красный Октябрь» гэжэ металлу[illegible]гическа, мүн тракторна, медицин[illegible] түхеэрэлгэ бүтээдэг заводуудта ү[illegible]лэдбэриин практика амжалтата[illegible]гаар гаража эхилээ. Үнгэрэгш[illegible] жэлдэ дунда һургуули дүүргэһэ[illegible] 2700 хүнһөө 540-ниинь элдэб мэрг[illegible]жэл оложо, тусхай үнэмшэлгэнү[illegible]дые абаа.

Мүнөө үйлэдбэри һургуули хо[illegible]рой холбоо барисаан улам үргэд[illegible]жэ, бэхижэжэ байна.

Һуралсалые ажалтай холбохо замууд

УФА, ноябриин 17. (ТАСС). [illegible]дохи дунда һургуулиин багшанар[illegible] коллектив һуралсалые ажалта[illegible] холбохо талаар һүүлэй жэлнүүд[illegible] үнэтэ дүй дүршэлтэй болоо. Тэдэ[illegible]рэй дүй дүршэлые РСФСР-эй Педа[illegible]гогическа наукануудай академи[illegible] Башкириин Гэгээрэлэй министерс[illegible]во, партиин Уфимска горкомой бю[illegible]ро һайшааһан байна.

...Энэ һургуулиин хэдэн багшана[illegible] «Ажабайдалтай һургуулиин холбо[illegible] барисаае бэхижүүлхэ, орон дото[illegible] арадай гэгээрэлые саашадань хү[illegible]жөөхэ тухай» партиин Централь[illegible] Комитедэй, СССР-эй Министрну[illegible]дэй Советэй тезисүүдые радиогоо[illegible] шагнаад, анхаралтайгаар зүбшэ[illegible] хэлсэжэ байна.

—Бидэнэр, арадай гэгээрэлэй хү[illegible]дэлмэришэд,—гэжэ һургуулиин ди[illegible]ректор Я. Н. Левин хэлэбэ,—ажа[illegible]байдалтай һургуулиин холбоо ба[illegible]рисаае бэхижүүлгэдэ зорюулһа[illegible] парти, правительствын хэмжэ[illegible] ябуулгые үнэн зүрхэнһөө һайшаа[illegible]набди. Партиин Центральна Коми[illegible]тедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Со[illegible]ведэй тезисүүд шэнэ эрхэ байдал[illegible] һургуулинуудай хүдэлхэ хэрэгтэ ех[illegible] арга боломжо нээжэ үгэнэ. Энэ[illegible] манай һургуулиин байдал дээрэһээ[illegible] харагдана. Бидэ мүнөө һургуули[illegible] мастерскойнуудай шэнэ һайн ба[illegible]шантайбди, тэндэмнай заводско[illegible] һайн түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Һу[illegible]гуулидамнай спортын ехэ городо[illegible] гурбан автомашинатай гараж, шу[illegible]буунай, туулайн фермэнүүд бии[illegible] Һургуулиин «заводой» цехүүд доо[illegible] промышленна предприятинуудай[illegible] захилаар 30 мянга шахуу токарн[illegible] зүйлнүүд бэлэдхэгдээ. Иимэ хуб[illegible]лалта һурагшадай һуралсалда һай[illegible]наар нүлөөлнэ.

Һурагшад мэргэжэл олоно

«Ажабайдалтай һургуулиин хол[illegible]боо барисаае бэхижүүлхэ, орон до[illegible]тор арадай гэгээрэлые саашадан[illegible] хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй[illegible] СССР-эй Министрнүүдэй Сове[illegible]дэй тезисүүдые Москвагай ажал[illegible]шад үргэнөөр зүбшэн хэлсэнэ.

Энэ асуудалда зорюулагдаһан суглаан Ленинскэ районой № 16 һургуулида болобо. Эндэхин 3 жэ[illegible] шахуу шэнэ туршалгын түсэбөө[illegible] хүдэлмэрилжэ байна. Һурагшад ном[illegible] үзэхын хажуугаар «Красный проле[illegible]тарий» гэжэ станок бүтээлгын за[illegible]водто түрэл бүриин ажалтай танил[illegible]садаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ һургу[illegible]лиие дүүргэгшэд бултадаа элдэб[illegible] мэргэжэлтэй боложо гараһан ба[illegible]на.

Тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэ ха[illegible]хаанагүй үргэлжэлһөөр.

...ЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ МАЛШАД! Тэжээл буйлуулхын, малые бүлеэн уһаар уһалхын түлөө оролдое

...ршэбэрэй аймагай «Ошон» колхозой үнеэдэй фермынхид үбэлжэлгээ бэлэд... йгээр эхилбэ. Зураг дээрэ: малшан Балтан Батуев үнеэдтэ эдюулхээ бурдууг ...жа байна.

А. Мантаевай фото.

Үбэлдөө һү ехээр һааха

...эр-Дабаанай хада, ууланууд... ...н абаһан Зэдэ гол эрье захаа... ...нимгэхэн мүльһэндэ хушагда... Зэдэ. Борьёодо хүйтэн үбэлэй ...лжа ерэһые харуулна. Энэ ...хаа хаанагүй үбэлжөөндөө ...н малшад, һаалишад байра ...лаа түбхинүүлжэ байна. Тэ... дунда Зэдын аймагай XX ...ъездын нэрэмжэтэ колхозой ...ад үбэлжэлгээ түгэс бэлэд... ...йгээр угтаа.

...лхозой гэшүүд малайнгаа ...өөнүүдые, мүн малшадайнгаа ...гэр байрануудые эртээнһээ ...эн заһажа эхилһэн юм. Энэ ...а хэрэгтэ анхаралаа ехээр ...улһан колхознигууд һайса ...даажа, дулаалагдаһан байра... ...а бүхы малаа оруулаһхай, тэжээлыень гүйсэд бэлдэнхэй. ...элхэдэ, дүршэл ехэтэй мал... А. Шишмарев, Я. Григорьев ...дэй даадаг гүүртын мал ду... байратай, үбһэ тэжээл элбэг... ...адаа ямаршье хүйтэнэй болоо ...ахашьегүй.

...на колхозой малшад үбэлжэл... ...һайнаар бэлдээд һанаагаа ...агүй, харин малайнгаа ашаг ...е зунайхиһаа доошолуулха... хойноһоо бүхы шадалаараа ...ожо байна.

...гша оной үнгэрһэн 10 һара ...ус колхоз үнеэн бүриһөө 1418 һү һаагаа. Энэнь нёдондоной ...еэнхидэ орходоо 317 литрээр ...олоно. Октябрь һарада үнеэн ...өө 101 литр һүн һаагдаа гэхэ ...ли нёдондонойхидо орходоо 68 ехээр һаагдаа. Энэ амжалта ...хын тула малшад ехэхэн оролдолго гаргаа юм. Тэдэнэр хүдөө ажахын түрүү мэргэжэлтэдэй заабари зүбшэлые, мүн эрхим малшадай дүй дүршэлые ажал дээрээ горьтойгоор нэбтэрүүлжэ шадаа. Гадна элбэг дэлбэг тэжээл бэлэдхэдэг болоһон байна. Эгээл тиимэһээ нүхэд Шишмарев, Григорьев гэгшэдэй даадаг гүүртэнүүдэй үнеэн бүриһөө үнгэрһэн 10 һара соо 1622—1421 литр һүн һаагдаа. Колхозой түрүү һаалишад М. В. Якимова — 1766 литр, А. Т. Григорьева—1704 литр, А. Н. Гладышева—1653 литр, Т. А. Ахминеева—1610 литр һү үнеэн бүриһөө һааһан байна. Эдэнэрэй жэшээгээр ажаллажа, үнеэн бүриһөө 1500 литрһээ дээшэ һү һааһан һаалишадые тоолохо болоо һаа, олон юм. Иимэ дүнгүүд XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо урдань үзэгдэдэггүй бэлэй.

Үнгэрһэн намар колхозой бүхы гэшүүд үбһэ хуряалга, силос даралгада эдэбхитэйгээр ябажа, энэ үбэлжэлгэдэ элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэһэн юм. Мүнөө һаамхай үнеэдээ уяанда байлгаад, концентрат болон шэмэтэ силос эдюулжэ захалба. Уяанда ороһон үнеэд һүеэ нэмээжэ эхилээ.

Эндэхи малшад түрэл партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ үбэлэй үедэ малайнгаа ашаг шэмые доошолуулхагүйбди гэжэ мэдүүлнэ. Тэдэнэй хэлэһэн үгэнь хэрэг дээрээ дүүргэгдэхэ байһаниинь лабтай.

М. Арьяева, «Джидинский колхозник» газетын редактор.

Үбэлжэлгын хаһые иимээр угтаба

Мүнөө аймагай колхозуудта ниитын малай үбэлжэлгэ эхилжэ, тон харюусалгатай, шанга үе ороод байна. Эндэхи зарим колхозууд ниитынгээ малай үбэлжэлгэдэ эртээнһээ, һайнаар бэлдэжэ, үбэлжэлгэдөө хаһа саг соогоо эмхитэйгээр ороо.

Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Баирбиликтуев, парторганизациин секретарь нүхэр Кокорин) аяар зун байхаһаа хойшо үхэр малайнгаа үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэжэ эхилээ һэн. Байгша ондо тус артельдэ 500—500 хонидой байха 5 шэнэ типовой байра баригдаа. Хал, Ухаа толгой, Урда бэе гэжэ газарай отарануудай шэнэ байрануудта үбэлдөө хурьгадые кошарно-базова аргаар, сакман болгожо түлжүүлхэ түхеэрэлгэ гүйсэд бэлдэгдэнхэй. Мүн колхоздо үнеэдэй типовой 2 байра шэнээр баригдажа дүүрэээ.

Гадна энэ жэлдэ артелиинхид нёдондонойхидо орходоо үбһэ, һолоомо (бүдүүн тэжээл) хоёр дахин ехээр бэлэдхээ, шэмэтэ тэжээл—силос горьтойгоор даранхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ артелиин хонишод хонидойнгоо байра, хашаа хорёо заһажа, дулаалжа дүүргээд, үбһэ, һолоомоёо байрануудтань шэрэжэ байнхай. Эндэхи залуу хонишон Николай Пурбуевай отарынхид үбэлжэлгэдөө һайн бэлэдхэлтэйгээр оронхой. Һүүлэй үдэрнүүдтэ тус отарада түрүүшын арбаад хэнзэ хурьгад абтаад байна. Мүн дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй хонишон Гомбожаб Санжиевай отарынхид үбэлжэлгэдөө эмхитэйгээр ороо.

Тэрэшэлэн колхозой һүнэй-товарна фермын 5 гүүртэнүүд малай үбэлжэлгэ муу бэшэ бэлэдхэлтэйгээр эхилэнхэй. Гүүртэ бүхэн мүнөө үнеэдээ уяанда байлгажа, үбһэ тэжээл эдюулжэ захалаа. Шэргэхэ үды һүтэй үнеэдтэ тус бүридэнь сүүдхэдээ 5 килограмм үбһэ, 2 килограмм һолоомо, 10 килограмм силос эдюулжэ, 15 килограмм бардаа уулгажа һаана. Жэлэй эхинһээ хойшо 10 һарын туршада эндэхи центральна гүүртын түрүү һаалишад Норжомо Пурбуева үнеэн бүриһөө—2241 литр, Мария Гомбоева—2168 литр, Вера Кокорина—2123 литр, Норбо Данзанова—1928 литр һү һаагаа. Эдэ һаалишад үнеэдтээ үбһэ, шэмэтэ тэжээл һайса эдюулһэнэй ашаар һүүлэй үдэрнүүдтэ һү һаалгаяа зарим тэды дээшэлүүлжэ байнхай. Жэшээнь, һаалишад М. Гомбоева, В. Кокорина даажа байһан 12—13 үнеэдһээ сүүдхэдээ дунда зэргээр хамта 370—380 литр һү һаадаг һаа, ноябриин гараһаар сүүдхэ бүри 450—460 литр һаана. Тиихэдэ һаалишан Н. Пурбуева октябрь соо үнеэн бүриһөө үдэртөө 5—6 литр һаадаг аад, 8—9 литр һү һаадаг болонхой.

В. Гумпылов.

Иволга.

Ойбонтын малшад

...СС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съез... ...нэрэтэй солотойгоор угтахын ...тэмсэхэ зуураа, хониной сов... ...Ойбонтын 6-дахи фермын ...ад гүрэндэ мяха тушааха жэ... ...ээ түсэб болзорһоонь урид... ...эн дүүргэбэ. Энэ фермынхид түсэбэй ёһоор гүрэндэ 700 центнер мяха тушааха аад, мүнөө 727 центнер тушаагаад байна. Үшөө 30 толгой эбэртэ бодо мал тушаагдахаар шахагдажа байнхай.

Г. Цыреторов.

Хори.

Задагай байһаар дээрээ ортошоо

...үүшын ольбон хүйтэнэй буу... ...а хаанагүй шахуу байрын са... ...ороод байхада, Заиграйн ай... ...зарим колхозууд ниитынгээ ...үбэлжэлгэдэ хүсэд һайнаар ...эгүй, задагай зайдан байһаар ...ортошонхой гэхэдэ болохо.

...шээлхэдэ, Хүрьбын Доодо Го... «Путь к коммунизму» колхоздо ...үлэгшэнь нүхэр Дагбаев) үхэр ...үбэлжэлгэ тон эмхигүй, бэ... ...муутайгаар эхилэнхэй. Эндэ... ...фермэ, гүүртэ, отарануудаар ...а үхэр мал, хони хурьгадынь ...йнгөө байрада оруулагдаһан ...эй аад, хашаа хорёонуудайнь ...заһагдаагүй, дулаалагдаагүй ...һээ үхэр мал, хони хурьга... ...түрүүшын хүйтэндэ даараажа, ...жа, муудажа байнхай.

...тарада мүнөө болотор хони ...адай нэгэшье байра үбэлжэл... ...бэлэн болгогдоогүй, үбэлдөө ...хурьгадта эдюулхэ, халуулха ...һолоомоншье зөөгдэжэ абтаа... Колхозой 2-дохи комплексно ...дын (бригадирынь нүхэр Дам... зарим отарануудта удахагүй ...олоороо хурьгалжа захал... ...теэд байрануудайнь үү... ...хэ задархай зандаа. Мүн ха... ...ушалтануудыншье заһагдаа... ...онхонь шэллэгдээгүй аад, ай... ...р ехэ забһартай, тэнгэри ...дажа байдаг. Олонхи бай... ...удынь хуушан аргал шэб... арилгагдаагүй. Отаранууд... ...раһан, муудаһан хони хурьга... ...лгажа, үбһэ, тэжээл эдюулхэ ...юуншье хэгдэнэгүй.

...лхозой һүнэй-товарна фермынхид (даагшань нүхэр Осоров) һаамхай үнеэдээ мүртэй адуулхаяа болиһоор үнинэй. Мүн тэдэнээ мүнөө болотор уяанда оруулжа, үбһэ тэжээл эдюулээдүй байһаар. Тус артелиинхид үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һураггүй ехэ үбһэ абанхай. Мүн силосшье горьтой дарагдаа. Гэбэшье колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй үбэлдөө һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө оролдоогүй, энэ шухала хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаһан дээрэһээнь, бүхы үбһэ, һолоомо болон бусад тэжээлынь хүсэд бүридхэгдэжэ, фермэ, отарануудтань хубаарилагдаагүй байна бшуу.

Тиихэдэ һүнэй-товарна фермын үнеэдые үбэлдөө бүлеэдхэгдэһэн уһаар уһалхын тула уһа халааха, мүн тэжээл буйлуулха тусхай түхеэрэлгэнүүд хэгдэхэ ёһотой байгаа. Теэд эндэ нэгэшье тиимэ түхеэрэлгэ байхагүй. Тиихэһээ байтагай зарим үдэрнүүдтэ эндэхи фермын үнеэд хүршэһэн гол нуурай эрьеэр уһа бэдэржэ, үүгэнэлдэжэ, мөөрэлдэжэ ябадаг. Энээн дээрэһээ бодоходо фермынхид үнеэдээ хүсэд уһалхаяашье болишонхой ха.

Тиимэһээ эндэ октябрь, ноябрь һарада һү һаалга эрид ехээр доошолоо. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1397 литр һү һаагаад байһан колхозой түрүү һаалишан Дари Дагбаева сентябрь һарада үнеэн бүриһөө 130 литр һү һааһан аад, харин октябрь соо миил 60 литр һаагаа. Мүн һаалишан Цыренханда Цыренжапова үнгэрһэн 10 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 1239 литр һаагаад, октябрьда ойройдоол 40 литр һү үнеэн бүриһөө һааба. Ноябриин түрүүшын хахадта эндэ һү һаалга бүришье бага боложо байнхай. Һаалишад Ц-Д. Доржиева, П. Цыренжапова болон бусад мүнөө арбаад үнеэдһээ тус бүриһөөнь үдэртөө ойройдоол 5—6 литр һү һаадаг.

—Үбһэ, тэжээл эдеэгүй үнеэдһээ ямар һүн гарахаб даа. Үнеэдэй эдихэ үбһэн хубаарилагдажа үгтөөгүй, хорёо соогоо хамаршье хадхаха үбһэгүй һуунабди. Һаянай гайхахадаа тугалдаа дэбдихэ гэжэ асарһан һолоомоёо үнеэдтэ хаяжа үгэнэбди,—гэжэ эндэхи һаалишад гэмэрэлдэнэ.

Һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлжэ, байгша ондо үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һааха уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо гүйсэд бии. Эндэхи һаалишад жэлэй үнгэрһэн 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1023 литр һү һаагаад байна.

Хэрбээ тус колхоздо бүхы үнеэдээ уяанда байлгажа, үбһэ, һолоомоёо һайса буйлуулжа, амтаруулжа эдюулээд, силос, орооһото тэжээл горьтойгоор үгөөд, бүлеэн уһаар уһалаад байбал, һүн ехээр һаагдаха зэргэтэй. Мүнөө эндэхи фермэдэ үнеэд олоороо түрэжэ байнхай. Гадна артелиинхид городһоо 3 мянган гектолитр бардаа абаха болонхой. Теэд тэрэнээ зөөжэ хүшхэрөөдүй байһаар. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, һү һаалгаяа дээшэлүүлхын түлөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд бүхы хэмжээ абаха ёһотой.

М. Сосов.

Конкурсдо ороһон очеркнуудһаа

Зоригтой БАСАГАН

Намарай намжаа тэниглэн үглөөгүүр Хан-Жаргалан гэдэг голой нюсэгэн нюур талые үглөөнэй шаргал улаан наранай элшэ туяан шаража захалба. Тосхон айлнуудай тээ урдахи Могойто нуурһаа шэнгэхэн манан һабанан задаржа, түхэреэхэн хабтагар модон аяга соо салгидатар хэһэн үнжэтэй халуун, уураг шарахан сайе һануулна.

Хориин совхозой гурбадахи фермын хүдэлмэришэд үни хада бодонхой, үхэр малай мөөрэлдэхэ, машинын хүнхинэхэ, тэргын хахинаха абяан дуулдажа, абьяастайхан ажал хүдэлмэриин амисхаал дэлгэржэ захалба.

Хотоной баруун захашагаар байһан модон гэрнүүдэй хажуугаар бүришье һаа хүлгөөтэй: «Хулай!», «Баруун үүдээрнь гаргаял!» гэлдэһэн эхэнэрнүүдэй хашхаралдаан, хони хурьгадай бүдүүн наринаар, ута богонёор мааралдаха абяан забда залигүй дуулдана.

Уданшьегүй хото хорёонуудһаа гаража, баруулжаа жэгдэрэн һубарилдаһан хэдэн зуугаад хонидой хойноһоо эмээл морёор дугшуулжа ябаһан залуухан басаганай хонгёо дуун үглөөнэй тэрэ абяа шэмээ таһа дүүрэжэ, агаарта сууряатан зэдэлнэ.

Энэ дуунай эгэшэг һайхан аялгые дахалдан дууряаһандал, төөндөө малаантай дун сагаан эхэ хонин гэдэргээ эрьежэ хараад, энхэргэн һулабтараар маарана.

Хоёр тээгүүрээ хушуутан гонзойһон үдхэн ой модотой Зурлаа голой адагта дүтэлхэ бүреэ хонидынь аалида аалидаһаар толгойгоошье үргэхэеэ болишоно.

Мүнөөхи басаган ногоон үнгэеэ хүсэд хубилгаагүй гэхээр хагда шүүрэжэ ябаһан морёо шүдэрлэжэ, тэбхэрхэн шулуун дээрэ нам һуугаад, хажууһаа һалгадаггүй харахан сүүмхэ сооһоон томо зузаан ном гаргажа, урдаа дэлгэнэ. Уншаха бүреэ залуухан басаганай зулгы сагаан шарайда, согтой хурсахан нюдэндэнь баярай ошон гэрэлтэн мэшээнэ. Хэды ехээр һонирхон уншажа һуугаашье һаа, үе үе болоод лэ бэлшэжэ ябаһан хонид тээшээ хараад абана.

Хонидые адуулжа ябаһан энэ хорёод наһанай басаган хэн гээшэб? Тэрэнэй номоо уншажа һууганда нэгэ хэдэхэн үгөөршье һаа, нэрыень хэлэжэ, ажал хүдэлмэри тухайнь бага зэргэ хөөрэжэ, танилсахамнай гээшэ гү?..

1957 оной июниин хорин гурбанай үдэр... Улан-Удын нэгэдэхи интернат-һургуулиин газаа ашаанай хоёр машинаар дүүрэн хүбүүд, басагад һуушанхай, үдэшэхээ ерэгшэдтэй таралгын халуун дулаан үгэнүүдые хэлсэжэ байбад.

Һургуулиин директор тэдээндэ хандан, урда үдэшэ баярай вечер дээрэ хэлэһэн үгэеэ дахин дабтана:

— Таанад бултадаа комсомолшууд байнат. Комсомолой ёһоор, сог залитайгаар хүдэлжэ, һургуулиингаа нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябаарайт!.. Зай, иигээд баяртай, —гээд үгэеэ дүүргэхэдэнь, машина дээрэ һууһан залуушуул: «Баяртай!» гэлдэн, зэргэ хашхаралдаба.

...Иигэжэ Улан-Удын нэгэдэхи интернат-һургуули дүүргэһэн арбан юһэн хүбүүд, арбан зургаан басагад Хориин совхоздо хүдэлхэеэ мордоо бэлэй. Тугаархан хони адуулжа ябааша залуухан басаган Анна Гатапова тэдэнэй дунда бии байба. Машинада һуугаад мордоходоо, Аннын досоо нэгэ багахан буйгаатай, гунигтай шэнги байгаа бэлэй. Юуб гэхэдэ, хэдэн жэл соо түрэл гэртэнь адляар хооллуулжа, хубсалуулжа, эрдэмдэ һургаһан һургуулиһаа, эхэ эсэгэһээнь өөрэгүй болошоһон багшанарһаа хахасахань нэгэл тиимэ байгаа ха юм. «Иигээд лэ ажабайдалай алхам хэжэ эхилхэмнай даа. Урдамнай угаа ехэ хэрэг угтажа, хүлеэжэ байна бшуу. Хайшан гээл һаа түргэхэнөөр дүй дүршэлтэй болохоб» гэхэ мэтээр һанажа ябахадань, Аннын досоо холын Курумкандахи Гаарга нютагынь һанаандань элихэнээр ороодхино...

Сугтаа ошохо нүхэдөө харахадань, булта баяртай, дуулалдаха нэгэниинь дуулалдажа, энеэлдэхэ зариманиинь энеэлдэжэ, ехэл хүхюун ябаба. Залуу наһан гээшэмнай үнэхөөрөөшье согтой, зоригтой үе ха юм даа.

Сергей Бальжиров, Вася Цыденов, Валя Базарова, Тоня Харитонова гэгшэд булта зэргэлжэ һуушанхай, Аннын дуратай «Баян колхоз» гэдэг дуүе нарьяса татажа ябана. Коля Федоров Лиза Надмитова хоёр юуншье тухайб даа ехэл хүхюутэйгээр хөөрэлдэжэ һууна.

Совхозой центртэ олон хүн сугларшанхай, угтажа байба. Хүн зоноор үсөөн, хон жэн газарта хүрэжэ ерэшэхэ шэнгеэр һанажа ябаһан Аннын сэдьхэл соо үнгэ бүриин гоё һайхан сэсэг ургашахадал гээ бэлэй.

Баяртай хүхюун уулзалган боложо, халуун дулаан, зориг бадаруулма үгэнүүдшье хэлэгдээ. Уданшьегүй хоёр бүлэг боложо хубаарһан залуушуул фермэнүүдтэ эльгээгдээ һэн. Арбадахи «А» класс дүүргэгшэд дүрбэдэхи фермэдэ, арбадахи «Б»-е дүүргэгшэд гурбадахи фермэдэ ошоо бэлэй.

Тиихэ үедэ гурбадахи фермые даагшаар ажаллажа байһан Замбала Бальжинимаевич Бальжинимаев шэнэ ерэгшэдтэй уулзахадаа:

— Зай, залуушуул, хэнтнай хонин ажалда хүдэлхэ дуратайб?—гэжэ асууба.

— Намайе хонишон болгоо һаатнай, дуратайл ошохо байнаб. Энэ ажалда бага наһанһаа хойшо дурладаг хүм,—гэжэ Анна нэгэ бага бахардангяар дуугарба.

— Аннатай намайе эльгээлсээ һаатнай яаха юм?—гээд Лиза Надмитова һууриһаа бодошоно.

— Зай, Гатапова Анна та хоёрые Жамбалова Цырендулмын отарада эльгээе. Таанад, бэшэндэтнай хэхэ ажал яһалал олдохо даа. Хонишон Цырендулмамнай гансаардаад, ехэл тухашаруу байна. Хүнүүднай хүртэжэ үгэнгүй байгаа һэн. Ехэл хаһа саг соогоо ерэбэ гээшэт,—гээд фермые даагша залуушуул тээшэ баяртайгаар хараад абана.—Та хоёр басагад, сэхынь хэлэхэдэ, золтой байнат. Цырендулма хээтэйтнай арбаад гаран жэл хонин дээрэ хүдэлһэн, дүй дүршэлтэй, урихан зантай эхэнэр байха. Дэмы газарта зангаа хубилхагүй хүн байха даа,—гэбэ.

Отарада хоёр басагадай ерэхэдэнь, гансаардашоод байһан Цырендулма хээтэйн баярлаһаншье гээшэ аргагүй һэн. Түрэһэн үхибүүдэйнгээ һургууляа дүүргээд ерэхэдэ урихан налархайгаар угтан абадаг эхэдэл адляар хүл хөөрсэг боложо, бии үгыгөө табижа хүндэлөө бэлэй.

Иигээд лэ тэрэ үдэрһөө эхилжэ, хоёр басагад дүүрэн эрхэтэ хонишод болобо. Отарадань долоон зуун гушаад толгой эхэ хонид, арбаад хуса бии байба. Теэд хонидынь бултадаа шахуу хара эрьенүүд, нютагай үүлтэрэй шэрүүн нооһотой байшоо. Сэхынь хэлэхэдэ, хоёр басагад даб дээрэ бахардан алдаа. Хонидой хашаа хорёон яб таб заһагданхай, ялагар салагар хотон соо дун сагаахан хурьгад собхоролдожо, сэл хүхөөр сомогдоһон бүдүүн томо һүринүүд жэрылдэжэ байха шэнгеэр һанаһан байгаа ха. Харин бодото дээрээ һалхинда найгаһан хашаа хорёонууд соо һолоомо, шэбхэ дүүрэшэһэн байба. Тэрэ жэлдэ үбһэ тэжээлшье багаар абтаһан байгаа һэн.

Цырендулма хээтэй хэды оролдоошье һаа, эды ехэ ажалай хойно гансаараа яажа гарахань даа. Түрүүшын үдэрһөө хойшо хоёр басагад забда тухагүйгөөр ажаллажа оробо.

Үбэл хонидойнгоо үбһэ хоолоор дуталдахада, отарын хонишод яһала зүдэрөө, туляа даа. Хэршэһэн һолоомоор хооллуулжа, үдэр бүхэндэ адуулганда гаргажа, арай шамайхан лэ ондо оруулаа бэлэй. Үбэлэй няд гэмэ хүйтэндэ адуулганда ябаһан хонидой хоёр—гурбаараа түрэжэрхихэдэнь, Анна бахардаадшье абаһан байха. Һэеыгээр томо гэгшын уута оёод, тэрэнээ ганзагалаад гарадаг байба. Хээрэ гараһан хурьгадаа һэлгэжэрхихэгүйн тула эхэдэнь, хурьгадайнь шэхэндэ ямар нэгэн тэмдэг уядаг байгаа. Гараһан хурьгадаа гарзалуулхагүй гэжэ Анна бүхэли һүниндөө унтангүй шахуу хонодог бэлэй.

Нёдондо жэлэй декабрь һара соо республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ түлөөлэгдэжэ ерээд, Анна Гатапова суута хонишод тухай, тэдэнэй ажал хүдэлмэри, дүй дүршэл тухай нилээдгүй һайшаалтай зүйлнүүдые шагнажа ошоо һэн.

Гэртээ харяад, Цырендулма хээтэйтээ, хани басаган Лизэтээ зүбшэн хэлсэжэ, хүсэ шадалаа, арга боломжоёо тооложо үзөөд байхадаа, энэ жэлдэ зуун эхэ хониһоо зуун дүшэн хурьга абаха, 3—3 кгр. нооһо хайшалха гэжэ шиидэбэ.

— Энэмнай амархан хэрэг бэшэ даа. Аяар долоон зуугаад гаран толгой хониһоо мянгаад гарач хурьга абаха болонобди. Зарим хонидоо искусственна аргаар урэжүүлхэ, хэнзэлүүлхэ, үүлтэрыень һайжаруулха ушартай болонобди. Та, Цырендулма хээтэй, юун гэжэ һананат?—гээд, абяагүйхэн шагнажа һууһан урданай хонишондо Анна хандаба.

— Үбэл гараһан хурьгад түргэн томо болодог гээшэ ааб даа. Хашанха хабар болоошье һаань, бэежэһэн, тэнхээ тамираар һайн болоһон байха. Теэд бидэнэр хээлитэй хонидоо онсо һайнаар харууһалха гэжэ оролдохо ёһотойбди. Хүсэ һайнтай хонидһоо маряажаһан, элүүр тобир хурьгад гарадаг гээшэ. Тиимэ хонид һү ехэтэйшье байдаг ха юм...

Тэрэ үдэшэ отарын хонишод ажал хүдэлмэри, арга боломжо тухайдаа хөөрэлдэжэ, оройхон болотор һууба.

Тэрээнһээ хойшо Анна Гатапова совхозойнгоо комсомолой, хүдэлмэришэдэй суглаа, зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ:

— Нэгэдэхеэр, нютагай үүлтэрэй шэрүүн нооһотой хонидой отарануудай олон байһанһаа нооһо багаар абанабди. Тиимэһээ түрүүшымнай гол зорилго гэхэдэ: ойрын жэлнүүдтэ хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха ёһотойбди. Хоёрдохёор, байра байдалыемнай үдэр бүхэндэ шахуу харадаг аад, дуугай ябанат. Хони хурьгадтамнай һайн типовой байра барижа үгэгты! Тиимэ байрые һалхи, жабаргүй зохид газарта бариха байна. Гурбадахяар...—гээд Аннын эхилхэдэ, сугларһан зон урматайгаар шагнажа, зүб юумэ хэлэһэндэнь досоогоо баярлажа һуудаг байба.

Мүнөө Хан-Жаргаланда мянган толгой хонидой байха һайн байра баригдажа дүүрээд байна. Эндэнь худаг малтагдаа, электрын гал оруулагдаа.

Зуун эхэ хониһоо зуун дүшэн хурьга абахабди гэһэн уялгаяа ябашье дүүргэхээр зоригжоод, энэ отарын хонишод габшагайгаар ажаллажа байнхай. Мүнөө һүүлэй мэдээгээр зуун эхэ хониһоо зуу һайса гаран хурьга абаад байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөөл олохон хурьга абахаар хүлеэнэ.

...Энэ намар республикын түрүү хонишодой зүблөөн дээрэ Анна Гатаповатай дахин уулзашообди. Аба абаһаар лэ ажал хүдэлмэри тухайдань асуухадамнай: «Өөр тухайгаа хөөрэхөөр онсо юумэшье үгыл даа, хүдэлжэ байгшабди. Мүнөө ажалдаа дадантааб. Ямараар ажаллажа байһыемнай өөһэдөө мэдэнэт. Кинодо ошохо, радио шагнаха, газетэ болон ном уншаха саг олдоод лэ байдаг болоо агша. Салимнайшье яһала һайн—һарадаа 700—800 түхэриг абадагбди. Хойто жэл зооветеринарна институтта орожо һураха һанаатайб, һургуулида үзэһэнөө үдэшэлэн дабтадагби».

Нээрээшье олон юу хэлэлтэйб даа. Ажал хүдэлмэриин амта танижа ябаһан залуу хүн ха юм. Эгээ шухалань гэхэдэ, урма зоригтойгоор, оролдосотойгоор ажалладагынь һайшаалтай. Залуудаа хүн хэзээшье, хаанашье зоригтой ябадаг ха юм.

Арбадахиие дүүргэһэн Аннын нүхэд тухайда эндэ хэлэбэгүйбди. Валя Базарова, Тоня Харитонова, үшөө хэдэн басагад һаянай хонишод болоо, Николай Федоров һаамхай үнеэдэй гүүртэдэ һайнаар ажаллана гэжэ дуулдагша. Тэдэнэртэй уулзажа, ажал хүдэлмэритэйнь һайн танилсаад ерэхэдээ, хөөрүүжэбди.

В. ЛУБСАНОВ.

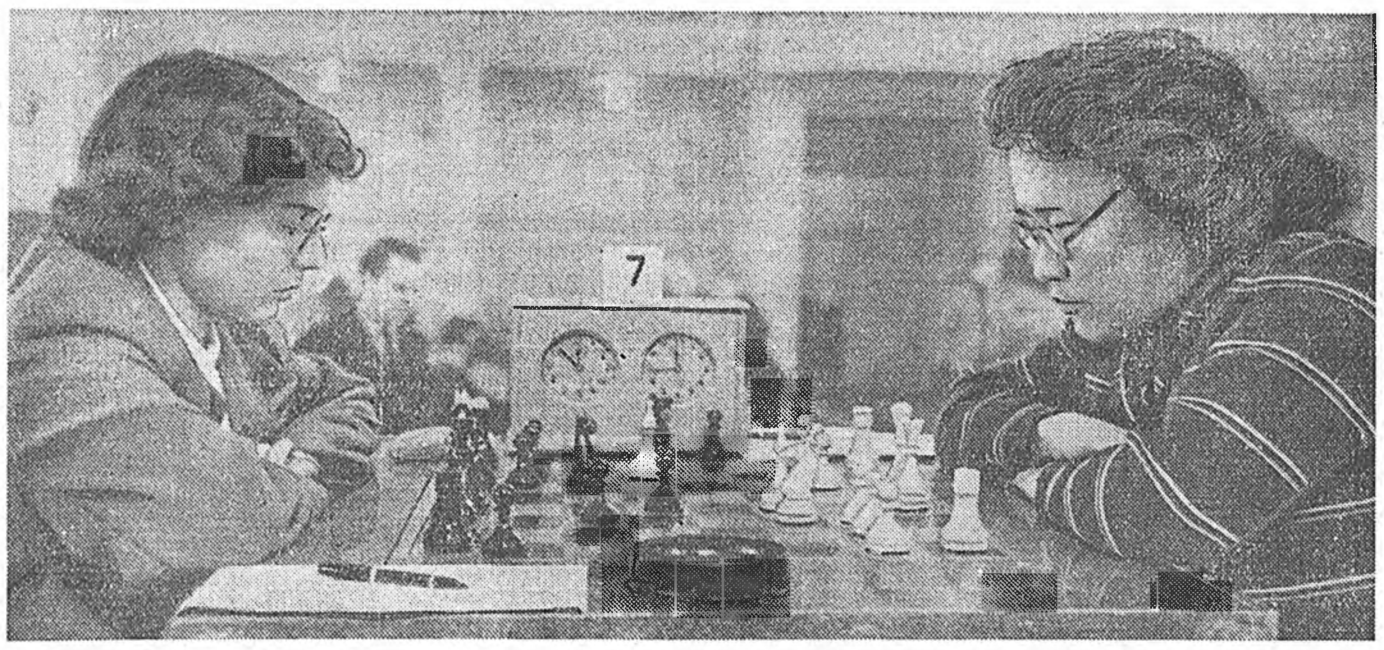
Колхоз, совхозуудта ошохомнай

Мүнөө жэл манай техникумдэ нёдондонойхиһоо олон һурагшад ороо. 7-дохи класс дүүргэһэн хүдэр хүбүүд, басагад зоотехническэ болон ветеринарна отделенинүүдтэ һурана. Эдэнэр 2—3 жэл колхоз, совхоздо трактор, машина жолоодоһон, малай фермэнүүдтэ ажаллаһан байха юм. Иимэ хүнүүд дадал шадабаритай мэргэжэлтэд болоод гарахань дамжаггүй.

Һуралсалай, үйлэдбэриин практикада манай техникум ехэхэн анхарал табидаг. Үдэр бүри 6 час соо колхоз, совхоздо һуралсалай практика гаража, үнеэ һаадаг, малай хойноһоо харууһалдаг гээшэбди. Техникум өөрынгөө һуралсалай ажахытай юм. Эндэ бүхы хүдэлмэрэе һурагшанар өөһэдөө хэдэг.

Манай зоотехническэ отделенидэ 27 хүн һурадаг. Эдэнэр 1959 оной февраль һара соо һургууляа дүүргэжэ, республикын элдэб аймагуудай колхоз, совхозуудта ошохо юм.

В. Будажапов,
хүдөө ажахын Улан-Удын техникумэй зоотехническэ отделениин студент.

Ленинград. Шатараар Россин Федерациин командна түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн городой шатаршадай клуб соо боложо байнхай. **Зураг дээрэ:** В. Т. Коцюба (Ленинград) Л. А. Гармаева (Бурядай АССР) хоёр шатар наадажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ТЕАТР

„Мүшэд юундэ миһэлзэлдээб“

Совет драматург Александр Корнейчугай бэшэһэн зохёолнууд манай арадта мэдээжэ. Тэрэнэй «Фронт», «Платон Кречет», «Украиннын талада» болоод, бэшэшье зүжэгүүдынь манай гүрэнэй олохон театрта амжалтатайгаар табигдаа. Бурядаймнайшье театрнуудта табигдаһан байха юм. Корнейчугай зүжэгүүд гол түлэб арад зоной ажабайдал харуулдаг, хүхюун зугаатай, һонирхолтой байдаг.

Улан-Удын ород драмын театрын гуша нэгэдэхи сезон Корнейчугай «Мүшэд юундэ миһэлзэлдээб» гэһэн комеди табилгаар нээгдэв. Энэ комеди ехэ хүхюутэй, шог үгөөр элбэг, һайнаар бэшэгдэһэн байна. Автор зүжэгэйнгөө геройнуудые үлэ мэдэг наада барнаншье һаа, тэдэнэй яһала һайн һэшхэлтэйгээр хандана. Комединь һүүл тээшээ шогтой, сатирын шэнжэтэй болоно. Комеди соогоо хара бэеэ хараад ябагшадые шүүмжэлэн харуулһан байна. Тэдэнэй олонхинь дээдэ эрдэмтэй, томоотой янзын байгаашье һаа, арад зонһоо таһарһан, холбоо барисаагаа алдаһан байна. Гүн тунгалаг абари зантай, һайн һанаатай манай арадһаа жэшээ абаха, алдуунуудаа заһажа ябаха тухай асуудал комедиин гол удхань болоно. Энээнтэй дашарамдуулан, залуушуулые хүмүүжүүлхэ тухай, үри хүүгэд түрэлхид хоёрой хоорондохи харилсаан тухай, соёл гэгээрэлэй, искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй арад зонтоёо холбоотой байха тухай асуудалнууд табигдана.

Драматург энэ зүжэг соогоо олон юумэ тухай хэлэнэ. Теэд иимэ зүжэгые сценэ дээрэ харуулхада түбэгтэйшэг, орёо хэрэг ха юм даа. Авторай табиһан олон асуудалһаа эгээн шухалыень харуулха гээшэ режиссерой гол зорилго байгаа. Энэнэй хэр зэргээр дүүргэгдэһые хараад үзэе.

Суутай солотой архитектор Яков Петрович Барабашын дача. Тэрэнэй хажууда соморхон, сэбэрхэн нэгэ гэр харагдана. Торго нэхэдэг комбинадай хүдэлмэришэн Катерина Сергеевна Бессмертная тэндэ ажаһуудаг, профессор Дмитрий Погодын гэр эндэһээ баһал холо бэшэ байдаг юм. Энэ гурбан айл бэе бэеэ һайн мэдэхэ, үнинэй танил таланууд байгаа хаш.

Барабаш жаргалтай, амгалан һуужа байба. Хэһэн ажалынь ехэ амжалтатай, өөрөө зондо хүндэтэй болоод, толгойнь эрьежэ эхилбэ. Эгээл тэрэ үеэр партиин зүгһөө архитектура тухай тогтоол гараа һэн. Барабаш энэ түүхэтэ тогтоолые түрүүшээр анхаралдаа ехээршье абаагүй байгаа. Гэбэшье эндүүржэ ябаһанаа һүүлэй һүүлдэ ойлгоно.

Артист Ю. Коршун Барабашай бүхы ябадалые үнэншэмөөр харуулаа гэжэ һананабди. Энэ артист өөрынгөө геройн сэдьхэл бодолые шадамараар харуулна.

Хамаг юумые сэхэ руунь хэлэдэг Катерина Сергеевнагай Барабаштай хөөрэлдэжэ байхада, Барабаш-Коршунай ажабайдал, гэр бүлэдэнь муушаг юумэн боложо байна гэжэ ойлгохоор. Энээн тухай Барабаш өөрөөшье мэдэнэ хаш даа. Ольга басаганиинь эсэгээ зэмэлнэ: «Эжыдээ мүнгэ эльгээхэ гэһэн аад, эльгээнэгүйбди. Ехэ хуушанай, үнэтэй сэнтэй зурагуудые худалдажа абахадаш мүнгэмнай хүрэнэгүйл».

Һүүлэй һүүлдэ Барабаш-Коршунай «нюдэн нээгдэжэ», холборхой замаар ябажа эхилһэнээ ойлгоно. Шпак гэдэг мэхэшэ гохошо хүн Барабашые хуурhажа, хуушарһан зурагуудаа худалдадаг байгаа.

Артист Коршун комедиин түрүүшын бүлэгүүдтэ Барабашые ехэ зөөлэнөөр, шог зугаатайгаар наадажа байһан аад, һүүл тээшээ хайра гамгүй, хорон хурса үгэнүүдээр дүүргэнэ. Энэнь тон зүб гэжэ һанагдана. Барабаш-Коршун иигэжэ хэлэһэн шэнгеэр үзэгдэнэ: «Харагты, арад зонһоо таһараад, би гээшэб гэжэ бэеэ дээгүүр бододог хүнүүдтэй иимэ эшхэбтэр ябадал ушаржа болохо».

Барабашай һамган, Клеопатра холые бододоггүй, мещан эхэнэр, гэбэшье, бараг «һайн» үг гарбалтай, дээдэ зэргэтэниие мэдэхэ эхэнэрби гэхэ хүсэлэнтэй. Клеопатра боложо наадаһан артист М. И. Чернова мещан талыень һайнаар харуулна. Теэд нэгэ бага сэхэшэгээр тэдэнээ наадана гэжэ һананабди. Клеопатра адмиралай аша басаган гээшэб гэжэ бэеэ тоолохо дуратай, тиигээд «үг гарбалайнгаа» абари заншал орхихогүй гэжэ оролдоно. Мещан хүнүүдэй ёһон гээшые энэ эхэнэр ямар нэгэн нарин, аристократ заншалтай холбоно. Чернова илангаяа нэгэдэхи актда халуун шулуу долёоһон, һайзагануур мещанкые харуулна. Теэд һүүлшын актда Клеопатра тад ондоо, танихаар бэшэ болотороо хубилна. Энэнь нэгэ бага тааруугүй байна.

Хэрбээ Барабаш, Клеопатра, Зинаида Николаевна, Тимофей Шпак гэдэг образуудые артистнар Коршун, Чернова, Бенская, Охлопков гэгшэдэй зүбөөр харуулһан байгаа һаа, ондоо геройнуудые һулашагаар харуулна гэжэ һанамаар. Режиссер Иофин удхыень харуулһан, таарамжатай мизансценэнүүдые олоогүй, хоёрдохёор—энэ комедиин онсо өөрэ зүйлнүүдые артистнуудта ойлгуулжа, комедиингээ образуудай удхые зүбөөр ойлгуулжа шадаагүй.

Однолюб врачай образ зүжэг соо мещанин, үбгэрһэншье һаа, холшорлохо дуратай, убайгүй хүн ха юм. Теэд артист Роминой наадаһан образ энэ бүхы зангые хүсэд харуулнагүй. Тэрэнэй харуулһан хүн энеэдэтэйшэг, бага шашаг, һабяаһагүй үбгэн болошоо.

Лиля Хомутогой образые артистка Красикова гүнзэгыгөөр харуулжа шадаагүй. Һэбхи, хүнгэн ябадалтай эхэнэрэй абари зан харуулхын орондо, заабол хүн зониие энеэлгэхэ гэжэ оролдон, уршаганажа, иишэ тиишээ найгажа байжа, образыень һулаpуулна.

Жанна Бакунай образ артистка Железнова үнэншэмэ зүбөөр харуулна. Жанна хүндэ ямаршье хоро хүргэжэ болохо бишыхан арьяатан шэнгеэр үзэгдэнэ.

Артист Охлопков Тимофей Шпак гэдэгые һайнаар наадаа. Энэ образые гүнзэгыгөөр ойлгожо, дура гутама, хооһон досоохитой хүниие шадамараар харуулна.

Гэхэ зуура Марк Шпагые наадаһан артист Стефанеску хубхай хооһон һанаатай, мэхэшэ гохошо хүниие үнэншэмөөр харуулжа шадаагүй.

Өөрынгөө хара хубиие харашанхай, хогшол зөөриин хойноһоо ябагшадай хажуугаар, комеди соо юрын совет хүнүүд яһала харуулагдана.

Катерина Бессмертнаягай рольдо наадаха бэрхэтэйшэг байха. Юундэб гэхэдэ энэ эхэнэр зүжэгэй авторай һанал бодолые хэлэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье тэрэ ролиие артистка Голубчиковагай ехэ зүбөөр, гүнзэгыгөөр наадаха гэжэ оролдоһониинь һайшаалтай.

Артист В. Гусев Карп Моржые ехэ согтойгоор наадаба. Үбгэн дарханай һайн һайхан абари зан зохидоор харуулагдана. Сценэ дээрэ ойро зуура гарадаг Хмарын образые артист Гофман бэрхээр наадана. Артистка Никулина Ольгын образые үнэншэмэ зохидоор харуулаа. Ольга—Никулина сэбэр һайхан зантай залуухан басаган. Һүүлэй һүүлдэ Тимофей Шпагын хара һанаае ойлгожо, эдир залуу Юриин инаг дуратайе мэдэнэ. Красиковай наадагша Юрий заримдаа ехэ шэрүүн, эрид эгсэ хүн болошоно. Юрий балайшье тиимэ байхагүй.

Профессор Погодые наадагша артист Л. Панковой харуулһан образ һанаанда тааранагүй. Артист түбхын түрүүндэ үбгэн профессорэй юрэнхы дутуу дундые элирүүлнэ, теэд тэрэ профессорэй бүхы хүсэ шадалынь арад зондо зорюулагдаһан хай бшуу.

Республикын искусствын габьяата ажал-ябуулагша Быстровой зураһан декораци зохид, уран гоёор харагдана.

Н. Дампилов.

Шэнжэлхы ухаанай асуудалаар

Одо мүшэд унадаг гү?

Сэлмэг дуулим һүни сэнхир хүхэ огторгойдо ялагархан юумэнэй зурагад гэхыень хараад: «Одо мүшэн унаба. Иихэдээ хүн наһа бараа гээшэ» гэжэ һүзэгтэйшүүл һанадаг байгаа. Юртэмсэ дэлхэй тухайда хүнэй һайса мэдэдэггүй байһан эртэ урда сагта иимэ мухар һүзэг бии болоо. Огторгой гээшэмнай Газарта түшөөд байдаг мүльһэн шэнги хатуу юумэн бэзэ, тэндэ ялагар бишыхан одо мүшэд байдаг бэзэ гэжэ урдань багсаадаг бэлэй. Огторгой дээрэ хүн бүхэнэй одо мүшэн байдаг—хүнэй түрэхэдэ «носожо», нүгшэхэдэнь «унажа» байдаг гэжэ эртэ балар сагта һанагдадаг һэн гэлсэхэ.

Огторгой тэнгэри, одо мүшэн тухай иимэ бүдүүлигээр ойлгодог үе саг үнгэрөө. Одо мүшэн гээшэмнай огторгойн угаа томо бодос юм. Олохон ушарта Наранһаамнайшье хэдэ дахин томо одод байдаг гэжэ мүнөө мэдэнэбди. Газар дээрэ хүнэй түрэмсөөр юртэмсэдэ иимэ томо бодос — одо мүшэн бии болошоно гэжэ ойлгобол, ехэ эндүүрэл болохо гээшэ ааб даа. Хүнэй ажамидаралай, одо мүшэдэй хоорондо ямаршье холбоогүй байһаниинь элитэ.

Бодото дээрэнь абажа хараа һаа, одо мүшэд унадаггүй бшуу. Үнэндөө одо мүшэдтэл адлихан ялагар юумэнүүдэй огторгойһоо хэдэн олоороо «унахые» үдэшэ бүри ажагладаг байхабди. Тэдэ хадаа огторгойн бодото одонуудтай ямаршье холбоогүй юм. «Унадаг одод» — замбуулин түбиһөө дэлхэйн агаарай атмосферэ руу унажа ерэдэг тон бишыхан бодосхонууд лэ болоно. Тэдэниие метеорнууд гэжэ эрдэмтэд нэрлэдэг.

Олон түмэн жэжэхэн, хатуу бодосхонууд — багашье, томохоншье шулуунууд—огторгой тэнгэреэр элдэб зүг руу дүүлин ябадаг. Тиихэ зуураа үсөөн бэшэ ушарта Газартай дайралдажа, манай атмосферэ руу айхабтар түргэнөөр орошодог. Газарта 150—120 километр дүтэлжэ ерэхэдээ, тэдэ бодосууд агаарай эсэргүүсэлгэтэй ушаржа, угаа ехээр халаад, Газараймнай нюруунһаа 130—60 километр дүгэлхэ багтаа бутархай тооһон болон сасаршадаг.

Иимэ бодосууд ехэнхидээ нэгэ граммһаа холо бага байха.

Заримдаа тиимэ бодосуудай ганса нэгээрээ бэшэ, харин бөөн бөөнөөрөө «унахань» үзэгдэдэг. Эндэшье юрэ бусын юумэн байхагүй. Газарнай Нарые тойрон эрьехэдээ хэдэн олон бишыхан бодосуудтай дайралдаад, тэдэнь баһал манай агаарай эсэргүү сэлгэтэй ушаржа, ехээр халана, хайлашана ха юм.

Огторгойн энэ үзэгдэлые хараад, Газар дээрэмнай гай аюул болохонь гэжэ урда сагта һүзэгтэйшүүл һанадаг байгаа. Юундэб гэхэдэ, энэ үзэгдэлэй шалтагааниие хүнүүд тиихэ сагта мэдэдэггүй байгаа бшуу.

Мүнөө манай эрдэмтэд энэ үзэгдэлэй шалтагааниие мэдэхэһээ байтагай, тэрэнэй хэзээ болохые шэнжэлэн тодорхойлдог байха юм.

Н. Новиков.

Хилын саанаһаа

КПСС-эй XXI съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд тушаа гадаадын оронуудай хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ХИТАД

ПЕКИН. КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тухай мэдээсэлые, «1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдэй хуряангы удхые Хитадай бүхы центральна газетэнүүд ноябриин 15-да толилоо.

«Советскэ Союз социализмһаа коммунизмда дамжан орохо шэнэ шатада гараба» гэһэн гаршагтайгаар «Жэньминь Жибао» газетэ эдэ материалнуудые толилоо. «Коммунизмын замаар урагшаа!» гэжэ «Гунжэнь Жибао» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Советскэ Союз угаа ехэ шэнэдхэн байгуулга бэелүүлээ. Энэнь өөрынгөө хүгжэлтын шэнэ шухала үедэ —коммунистическэ общество үргэлжэ дээрэнь байгуулха үедэ орохо арга боломжо СССР-тэ олгоо гэжэ Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдэй хуряангы удхые толилходоо газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Н. С. Хрущевой элидхэлэй хуряангы удхые Хитадай бүхы радиостанцинууд хэдэн удаа дамжуулаа.

ПОЛЬША

ВАРШАВА. «1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдэй дэлгэрэнгы удхые Польшын бүхы газетэнүүд ноябриин 15-да толилоо.

«СССР-тэ коммунизм байгуулха экономическа программа» гэһэн томо гаршагтайгаар нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүд тушаа материалнуудые «Трибуна Люду» газетэ бүхэли хуудаһан дээрэ толилоо.

«Экономическа талаар амгалан ёһоор харилсаха уряа» гэһэн гаршагтайгаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй материалнуудые «Жице Варшавы» газетэ толилһон байна.

ГДР

БЕРЛИН. «1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдтэ Германиин Демократическа Республикын олониитэ болон хэблэл угаа ехэ анхарал хандуулна. Пленум тухай мэдээсэл ноябриин 14-нэй үдэшэ ГДР-эй радиостанцинуудаар нэгэтэ бэшэ дамжуулагдаа. Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдэй тобшо удхые Берлинэй демократическа газетэнүүд нэгэдэхи хуудаһандаа ноябриин 15-да толилоо.

Ойрын долоон жэлэй турша соо Советскэ Союз арадайнгаа ажахые хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ тезисүүд соо дурсагдаһан мэдээнүүд гэршэлэн харуулна гээд СЕПГ-гэй ЦК-гэй орган «Нейес Дейчланд» газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Советскэ Союзай промышленна үйлэдбэри 1959 онһоо 1965 он хүрэтэр 80 процентээр, хүдөө ажахын үйлэдбэри—70 процентээр хүгжэхэ байна. Долоон жэлэй түсэб хадаа амгалан ёһоор мүрысэхэ тухай капиталистическэ оронуудта хэгдэһэн дурадхал мүн гэжэ газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй XXI съезд дээрэ зүбшэгдэхэ долоон жэлэй түсэб коммунизмын түгэлдэр илалта туйлаха программа мүн гэжэ «Трибюне» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ. 1959—1965 онуудта Советскэ Союзай арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонуудтай Венгриин Арадай Республикын олон ажалшад радиогой болон үдэшын газетэнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ бүри ноябриин 14-дэ танилсажа, ехээр һонирхоһон байна. КПСС-эй XXI съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдэй удхые центральна газетэнүүд ноябриин 15-да эли газарнуудта толилһон байна. «Советскэ арадай ажахые асари ехээр хүгжөөхэ гэжэ долоон жэлэй түсэб хараална» гэһэн томо гаршагтайгаар «Непсава» газетэ КПСС-эй ЦК-гэй ноябриин Пленумэй материалнуудые толилоо. «Советскэ Союз бүхы һалбаринуудайнгаа талаар 1970 он хүрэтэр Холбоото Штадуудые ахин гараха, хүн зоноо дэлхэй дээрэ эгээн һайн байдалтай болгохо» гэжэ газетэ бэшэнэ.

АНГЛИ

ЛОНДОН. КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые Англиин хэблэл ехээр тайлбарилһан заһгаараа. Лондоной газетэнүүд редакционно статьянуудые, корреспондентнүүдэйнгээ статьянуудые ноябриин 15-да толилоо. Социалистическэ гүрэнэй түсэбүүдэй угаа ехэ далайсатай байһаниинь эдэ статьянууд соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Түсэбэй даабарита тоонуудые газетэнүүд дурдаһан байха юм.

«Ойрын долоон жэлэй турша соо дүүргэхээр г-н Хрущевой хараалһан түсэбтэ даабаринууд ехэ зоримгойгоор табигдана. Хэрбээ энэ даабарита тоонууд бэелүүлэгдээд байгаа гээшэ һаа, дэлхэй дээрэхи промышленна хүсэнэй тэнсүүридэ ехээр нүлөөлхэ» гэжэ Лондоной «Таймс» гэжэ нүлөө ехэтэй газетэ редакционно статья соогоо бэшэнэ.

Өөрынгөө московско корреспондент Сэм Рассель гэгшын статьяе «Дейли Уоркер» газетэ толилоо. Советскэ Союзда промышленностиие, хүдөө ажахые хүгжөөхэ энэ сэдьхэл хүдэлгэмэ түсэбүүд совет арадай байдалые саашадань нилээд ехээр һайжаруулха арга олгоно гэжэ корреспондент тэмдэглэнэ.

США

НЬЮ-ЙОРК. 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай КПСС-эй XXI съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые «Нью-Йорк Таймс», «Нью-Йорк Геральд Трибюн» газетэнүүд үргэнөөр тайлбарилна.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй шэнэ түсэбэй зорилгонуудай заримыень тоолохо зуураа, «Нью-Йорк Таймс» иигэжэ бэшэнэ: «Баруун оронуудтай жэшэхэ болоо һаа, Советскэ Союзай экономическа талаараа улам саашадаа ургаха байһаниинь лабтай гэжэ һанагдана». СССР «дай хэхые һанаашалдаггүй» гэһэн һанамжые Советскэ Союзые хүгжөөхэ шэнэ түсэб тухай мэдээсэл «гэршэлнэ» гээд газетэ заана.

(ТАСС).

Франциин һунгагшадта Морис Торезэй хандалга

ПАРИЖ. Франциин һунгагшадта Франциин коммунистическэ партиин ЦК-гэй генеральна секретарь Морис Торезэй хандалгые «Юманите-Диманш» газетэ ноябриин 16-да толилоо.

Мүнөө үеын нэгэшье шухала асуудалые Франциин правительство шиидхээгүй гэжэ хандалга соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

«Алжиртахи дайн байлдаан үргэлжэлжэ, бүри һүжэржэ байна. Дайнай гаргашада 1.555 миллиард франк гаргашалагдаа. Тиихэдэнь гэр байра, һургуули, лабораторинууд дуталдажа байдаг» гэжэ хандалга соо хэлэгдэнэ.

Экономическа кризис эхилжэ байна. Хүдэлмэригүйшүүл бии болоо. Ажалшадай юумэ худалдажа абаха шадабаринь доошолжол байна.

Конституциин ёһоор парламентын эрхэ ехээр хизаарлагдаа. Һунгуулиин хархис гурим хадаа Национальна суглаанда хүдэлмэришэн ангиие оройдоошье түлөөлхэгүй гэһэн зорилготой юм. Гэгээрэлэй сүлөөтэ байха хэрэг хизаарлагдаа.

Эзэрхэг түримхэй Атлантическа бүлэгэй мэдэл доро манай орон саашадаа үлэхэ байна. «Юрэнхы дэлгүүртэ» оромнай январиин 1-һээ орохо болобо. Үһөөгөө абахые эрмэлзэдэг Баруун Германи энэ дэлгүүрэй Европодохи хубида гол һуури эзэлхэ юм.

Правительствода түлөөлэгдэһэн бүхы партинууд социалистнуудһаа эхилээд, хэтэрмэ хархис партинуудта хүрэтэрөө энэ политикыень дэмжэнэ. Тэдэнэр хоорондоо юундэ арсалдаһан хэбэртэй болоноб гэхэдэ, асуултын үеынхидэл адляар ажалшадые, республиканецуудые мэхэлхэ гэжэ оролдоно бшуу».

«Үгырэн ядаралгын, дайнай энэ хархис политикые буруушаажа» дуугаа үгэхыень һунгагшадые уряалха зуураа, Морис Торез иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ: Коммунистнуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө, һунгагшад «салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө, түлөөһэ доошолуулангүй, недели соо 40 часай турша соо дахяад хүдэлдэг болохын түлөө, эзэд баяшуулай ашаг олзоһоо хүдэлмэригүйшүүлдэ тэдхэмжэ үзүүлхэ фонд байгуулхын түлөө дуугаа үгэнэ гээшэ!

Хэлсээ хэжэ, Алжирта эб найрамдал тогтоохын түлөө!

Демократическа эрхэ сүлөө хүндэлхын, республикые һэргээхын түлөө!

Амгалан ёһоной, национальна бэеэ даанхай гадаадын политикын түлөө!

Үхибүүдэйнгээ, гэр бүлынгөө зол жаргалай түлөө, республикын ерээдүйн, нэрэ солын түлөө!».

(ТАСС).

Венгриин Арадай Республика. Венгриин Наукануудай академи атомна ядро шэнжэлхэ Институт Дебреценд дурбэн жэлэй урда тээ байгуулһан юм. Тогтоо… сагһаа хойшо институт научно-шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулха талаар горьтой амжалта туйлаа. **Зураг дээрэ:** институ… дай таһагуудай нэгэн соо.

Венгриин телеграфна агентствын фо…

Гэнтэ добтолгые зайсуулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, ноябриин 17. (ТАСС). Гэнтэ добтолгые зайсуулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар экспертнүүдэй зүблөөнэй мүнөөдэрэй элж… заседани дээрэ зүблөөнэй хүдэ… мэриин программые хаража үзэл… үргэлжэлүүлэгдээ. Зүбшэхэ зүй… шэнэ проектые Франциин түлөө… шэ баруун гүрэнүүдэй эксперт… дэй зүгһөө дурадхаһан байна. «… сад гүрэнүүдэй газар болон дал… нууд дээгүүр атомна, водород… бомбонуудые тээһэн самолёдуу… ниидхүүлхэгүй гэжэ гүрэнүүд… уялга абаха тухай советскэ экспер… нүүдэй һанамжа дурадхал» тэ… документын проектые советскэ д… легаци дурадхаа.

СССР-эй, Франциин, США-… Англиин түлөөлэгшэд мүнөөд… заседани дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Удаадахи заседаниинь ноябриин 18-да болохоор зарлагдаа.

КНР-эй правительствын дүшэн хоёрдохи уридшалан һануулга

ПЕКИН, ноябриин 16. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэл… ёһоор, Хитадай Юйшаньлэд… (Чжэцзян), Фуцзянь провинци… Пинтань аралнууд дээгүүр США-… гэй далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй … руулай нэгэ самолёт ноябриин 1… да ниидээ. США-гэй сэрэгэй … хорото ааша гаргаһан дээрэһээ… дүшэн хоёрдохи шанга уридшал… һануулга хэхые Хитадай Арад… Республикын гадаадын хэрэгүүд… министерствын түлөөлэгшэд… гагдаа.

Суданда гүрэнэй урбалта болобо

КАИР, ноябриин 17. (ТАСС). Р… диогой мэдээсэлые үндэһэ бол… МЕН агентство иигэжэ дамжуул… Суданай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй … мандалагша генерал Ибрагим А… буд гэгшэ Абдулла Халилиин … гойлдог правительствые унаг… гаад, засагаа гартаа абаа. Бү… политическэ партинууд тараагд… Митинг, демонстраци хэхэ ябад… хоригдоһон, газетэнүүдые гаргал… хизаарлагдаһан байна.

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 17. (ТАСС). Каирһаа абтаһан мэд… сэлэй ёһоор, Омдурманска рад… коммюнике дамжуулаа. Тэрэ… соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Гүрэ… бүхы органуудтахи эмхи гурим… ябадал усадхахын» тулада Судан… гүрэнэй урбалта хэгдэбэ. Генера… Аббудай мэдүүлгые мүн лэ энэ р… дио дамжуулаа. Тэрээнь соонь … жэ хэлэгдэнэ: «Судан аха дүү Ар… будай Нэгэдэмэл Республика хэ… рой харилсаагаа һайжаруулхын … лада бидэнэр али бүхы оролдо… гаргахабди, хоёр ороной хоорон… хи шиидхэгдээгүй асуудалнууд… гуримшуулхын тулада бүхы хэм… абахабди».

Ливанай правительствод…

БЕЙРУТ, ноябриин 17. (ТАСС). ОАР-тэ Ливанай гомдол т… асуудал Аюлгүйн Соведэй зүб… зүйлһөө гаргахын тулада шуха… хэмжээ абаха гэһэн шиидхэбэ… Ливанай Министрнүүдэй Совет… талан абаа гэжэ Ливанай хэбл… мэдээсэнэ.

Редакторай орлогшо **С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00893 Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4713.